ABC Certified THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت
حيدرآباد
Regd: NO-2430-B
68 YEAR 1958 - 2026
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) آچر 10 مئي 2026ع 22 ذوالقعد 1447ھ صفحا 6 - ملهہ 30 وپيہ شمارو (265)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

پاڻي ڪروڙين پاڪستانين جي زندگي جو مسئلو آهي، پارٽي آبي جارحيت برداشت نہ ڪبي: صدر زرداري

وزيراعظم شهباز شريف ۽ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪوشش سان ئي پاڪستان خطي ۾ توازن ۽ استحڪام جي علامت بڻجي اڀريو آهي هر چئلينج جو مقابلو ڪرڻ لاءِ تيار آهيون

پاڪستان هڪ ذميوار ۽ امن پسند ملڪ آهي، جنهن دشمن جي جارحيت جو اثرائتو ۽ متوازن جواب ڏئي پنهنجي دفاعي صلاحيت دنيا آڏو واضح ڪئي آهي

معرڪہ حق جي سالگرهہ تي قوم ۽ هٿياربند فوج کي پيغام پيش ڪريون ٿا ان ڪاميابي ۾ فيلڊ مارشل جي قيادت، حڪمت عملي ۽ جرئتمندانہ فيصلن جو بنيادي ڪردار رهيو

پاڪ بحريہ جي سربراهہ ايڊمرل نويد اشرف ۽ بحري فوج جي مڪمل آپريشنل تياريون ۽ اهلڪارن جي پيشيوراڻين مهارت ۽ اعليٰ صلاحيتون قومي سلامتي لاءِ فخر جوڳيون آهن

ڀارت جي غير قانوني قبضي هيٺ جموں ۽ ڪشمير جو مسئلو گڏيل قومن جي ٺهرائن پٽاندر حل ٿيڻ گهرجي ۽ ڪشميري عوام جي اخلاقي، سياسي ۽ سفارتي حمايت جاري رکنداسين

افغانستان پنهنجي سرزمين کي پاڪستان يا خطي جي ڪنهن بہ ملڪ خلاف دهشتگردي لاءِ استعمال ٿيڻ نہ ڏئي، ٻاهرين حمايت يافتا دهشتگردي جو خاتمو خطي جي امن لاءِ اٿر آهي

اسلام آباد (م ڊ) صدر آصف علي زرداري معرڪہ حق جي پهرين سالگرهہ جي موقعي تي پنهنجي پيغام ۾ چيو آهي تہ وزيراعظم شهباز شريف ۽ فيلڊ مارشل سيد

بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

معرڪہ حق جي فتح کي هڪ سال مڪمل، اڄ جي ايڇ ڪيو ۾ شاندار تقريب ٿيندي

تقريب جو خاص مهمان آرمي چيف ۽ چيف آف ڊفينس فورسز فيلڊ مارشل سيد عاصم منير هوندو

اسلام آباد (بيورو رپورٽ) معرڪہ حق جي فتح جي هڪ سال جي مڪمل ٿيڻ جي موقعي تي اڄ صبح 8:40 تي جي ايڇ

بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

ڪنهن بہ جارحيت جو پوري طاقت سان جواب ڏينداسين، دهشتگردي جي خاتمي تائين جنگ جاري رهندي: وزيراعظم

پاڪستان هڪ امن پسند ملڪ آهي معرڪہ حق پاڪستان جي بهادري، عزم ۽ ڪاميابي جي علامت آهي، قوم پنهنجي شهيدن، غازين ۽ هٿياربند فوجن کي خراج تحسين پيش ڪري ٿي

فيلڊ مارشل عاصم منير جي دليرانہ قيادت ۾ پاڪستاني فوج وڏي بهادري سان زمين، سمنڊ هوائي ۽ سائبر محاذن تي مناسب جواب دشمن جي ارادن کي ناڪام بڻائي ڇڏيو

ڪشمير برصغير جي ورهاڱي جو هڪ نامڪمل ايجنڊا آهي، مسئلي جو حل گڏيل قومن جي قراردادن جي مطابق هجڻ گهرجي ۽ ڪشميري عوام جي خود ارادیت جي حق جي حمايت جاري رکنداسين

پاڪستان عالمي امن ۽ استحڪام لاءِ اهم ڪردار ادا ڪري رهيو آهي، آمريڪا-ايران تڪرار ۾ پاڪستان جي سفارتي ڪوشش کي عالمي سطح تي ساراهيو پيو وڃي

اسلام آباد (م ڊ) وزيراعظم شهباز شريف معرڪہ حق کي پاڪستان جي بهادري، عزم ۽ ڪاميابي جي علامت قرار ڏنو آهي ۽ چيو آهي تہ پاڪستان خلاف ڪنهن بہ جارحيت جو مناسب جواب ڏنو ويندو

بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

سپريم ڪورٽ بار اڳواڻن پيٽروليم شين جي قيمتن ۾ واڌ واپس وٺڻ جو مطالبو ڪري ڇڏيو

اسلام آباد ۾ بار جي صدر هارون الرشيد جي صدارت هيٺ 28 هين ايگزيڪيوٽو ڪميٽي جو اجلاس ٿيو

پيٽرول ۽ ڊيزل جي قيمت ۾ واڌ عوام جي مشڪلاتن ۾ اضافو ڪيو آهي فيصلو واپس ورتو وڃي: اڳواڻ

اسلام آباد (م ڊ) سپريم ڪورٽ بار

بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

حڪومت پاران عيد تي سرڪاري ملازمن کي اڳواٽ پگهار ۽ پينشن جاري ڪرڻ جو اعلان

سمورن سرڪاري ملازمن کي پگهارون ۽ پينشن 20 مئي تي جاري ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو

پگهارون جاري ڪرڻ بابت لاڳاپيل کاتي طرفان باضابطا نوٽيفڪيشن پڻ جاري ڪيو ويو

اسلام آباد (م ڊ) عيدالاضحيٰ جي حوالي

بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

صدر زرداري پاران روسي صدر ولاديمير پيوٽن ۽ روسي عوام کي فتح جي ڏهاڙي تي مبارڪون پيش

اسلام آباد (اي پي پي) صدر مملڪت

بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

حق جي ويڙهہ قوم جي عزت ۽ وقار کي بلند ڪيو: اورنگزيب کچي

اسلام آباد (اي پي پي) قومي ورثي ۽

بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

معرڪہ حق قومي تاريخ ۾ عزم، اتحاد، قرباني ۽ حب الوطني جو نئون مثال قائم ڪيو: گهرو وزير

هٿياربند فوج دشمن جي ناپاڪ ارادن کي خاڪ ۾ ملائي پوري قوم جو ڪنڌ فخر سان بلند ڪري ڇڏيو: ضياءُ الحسن لنجار

اڄوڪو ڏينهن قومي يڪجهتي، شهيدن کي خراج عقيدت ۽ مادرِ وطن جي تحفظ جي عزم جي تجديد جو ڏينهن آهي

قوم ۽ پاڪستاني فوج جي وچ ۾ اعتماد، محبت ۽ احترام جو رشتو ملڪ جي اصل طاقت آهي: بيان ۾

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي گهرو وزير ضياءُ الحسن لنجار معرڪہ حق جو هڪ سال مڪمل ٿيڻ تي پاڪستان جي بهادر فوج، سيڪيورٽي ادارن، شهيدن ۽ غازين کي شاندار لفظن ۾ خراج تحسين پيش

بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

پاڪستان مان سرڪاري ڪوٽا تحت 44 سيڪڙو حج پانڌيئڙا سعودي عرب پهچي ويا

مڪہ مڪرمہ (اي پي پي) حج 2026ع جي

بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

شاهہ سلمان مرڪز جي امدادي مهم جاري، نئون قافلو غزه پهچي ويو

رياض (اي پي پي) شاهہ سلمان مرڪز پاران

بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: گورنر نهال هاشمي تقريب کي خطاب ڪري رهيو آهي

پاڪستان ۽ بنگلا ديش وچ ۾ منشيات اسمگلنگ جي روڪٿام لاءِ معاهدو ٿي ويو

ڍاڪا ۾ وفاقي گهرو وزير محسن نقوي بنگلاديش جي هم منصب سان ملاقات ڪري معاهدي تي صحيحون ڪيون

ٻنهي ملڪن ۾ طرفن لاڳاپن، اندروني سيڪيورٽي ۽ سول آرمڊ فورسز جي ٽريننگ ۾ سهڪار وڌائڻ تي بہ اتفاق

گهرو وزير بنگلاديشي هم منصب کي سيف سٽي پروجيڪٽ ۾ مڪمل سهڪار جي آڇ پڻ ڪئي

ڍاڪا (م ڊ) پاڪستان ۽ بنگلاديش جي وچ ۾ منشيات جي اسمگلنگ ۽ نشي وارين

بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

سرگوڌا: معرڪا حق جي حوالي سان ٻارڙا ٽيبلو پيش ڪري رهيا آهن

آمريڪي نائب صدر جي قطر جي وزيراعظم ملاقات، مختلف معاملن تي ڳالهيون

جي ڊي وينس ۽ شيخ محمد بن عبدالرحمان الثاني جي ملاقات ۾ ايران سان ڳالهين بابت غور ويچار

آبنائي هرمز جي بندش سان قطر جي پرڏيهہ ملڪ گيس جي فراهمي متاثر ٿيڻ جو معاملي تي ڳالهيون ٿيون

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪا جي نائب

بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

ڊونلڊ ٽرمپ پاران يوڪرين ۽ روس وچ ۾ ٽن ڏينهن واري جنگ بندي جو اعلان

ٻنهي ملڪن وچ ۾ 9 کان 11 مئي تائين ٽن ڏينهن واري جنگ بندي هوندي

جنگ بندي جو جو مقصد ٻئين مهاڀاري جنگ جي خاتمي جي ياد ملهائڻ آهي

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪي صدر ڊونلڊ

بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

لبنان ۽ اسرائيل وچ ۾ ڳالهين جو ٽيون دور ايندڙ هفتي ٿيندو: آمريڪي پرڏيهي کاتو

واشنگٽن ڊي سي ۾ 14 ۽ 15 مئي تي ٻنهي ملڪن جي نمائندن وچ ۾ ڳالهيون ٿينديون

ڳالهين جو مقصد جو ٻنهي ملڪن ۾ جامع امن ۽ سلامتي جي معاهدي کي اڳتي وڌائڻ آهي

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪي پرڏيهي

بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

ايراني عدليا جي دشمن جو ساٿ ڏيندڙ 262 ڄڻن خلاف وڏي ڪارروائي، ملڪيتون ضبط

جنگ دوران دشمن سان سهڪار ڪندڙن ۾ صحافي، سياستدان، فنڪار ۽ اداڪار شامل آهن

ڪيسن کي عدالت ۾ حتمي شڪل ڏيڻ کانپوءِ قوم جي فائدي لاءِ ملڪيتون ضبط ڪيون وينديون

تهران (م ڊ) ايراني عدليہ جي ترجمان اصغر

بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

بلاول ڀٽو جيالا فورم جو پيپلز پارٽي سان ڪو بہ تعلق نہ آهي ؛ پارٽي وضاحت

رانا شبير حسين ٽڪا ۽ ملڪ محمد يونس اعوان پاران جاري ڪيل مقررين ۽ نوٽيفڪيشن جعلي آهن

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان پيپلز

بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

آمريڪا- ايران ڳالهيون ايندڙ هفتي اسلام آباد ۾ ٻيهر بحال ٿيڻ جو امڪان، مسودو جوڙڻ جون تياريون

ٻئي ڌريون ٽياڪڙي ڪندڙن سان گڏجي 14 نقطن واري مفاهمتي ايم او يو تيار ڪرڻ تي ڪم ڪن پيون: ذريعا

مسودي جو مقصد جنگ جي خاتمي لاءِ راهہ هموار ڪرڻ، ايران جي جوهري پروگرام، آبناءِ هرمز ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ آهي

واشنگٽن (م ڊ) آمريڪي اخبار "دي وال اسٽريٽ جرنل" رپورٽ ڪيو آهي تہ آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ ڳالهيون ايندڙ هفتي اسلام

بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

ايران فارسي خليج ۾ آپريشن، پرڏيهي تيل ٽينڪر کي قبضي ۾ وٺي ڇڏيو

ايراني بحري فوج ۽ انقلابي گارڊ جا اهلڪارن "اوشن ڪوئي" نالي ٽينڪر کي قبضي ۾ ورتو

جهاز باربادوس جي جهنڊي هيٺ رجسٽرڊ هو ۽ اڳ ۾ ئي آمريڪي پابندين جي تابع هو

تهران (م ڊ) ايران دعويٰ ڪئي آهي تہ هن خليج فارس ۾ "اوشن ڪوئي" نالي هڪ تيل ٽينڪر کي قبضي ۾ ورتو آهي ميڊيا

بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

برونائي جو ولي عهد المهتدي بالله 11 مئي تي چين جو 5 ڏينهن جو دورو ڪندو

بيجنگ (اي پي پي) برونائي جو ولي عهد المهتدي بالله 11 مئي تي چين جو 5

بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

حق جي ويڙهہ پاڪستان جي دفاعي تاريخ ۾ فيصلائتو باب بڻجي اڀري آهي: برگيڊيئر (ر) بابر علاؤالدين

ان تاريخي ڪاميابي ملڪ کي عالمي سطح تي دفاعي قوت طور وڌيڪ مستحڪم ۽ نمايان ڪيو آهي

هي عالمي جنگي تاريخ ۾ ڪنهن ويڙهہ دوران رافيل جهڙن جديد ترين جهازن کي نشانو بڻايو ويو

اسلام آباد (اي پي پي) مشهور دفاعي تجزيو ڪندڙ برگيڊيئر (ر) بابر علاؤالدين چيو آهي تہ حق جي ويڙهہ پاڪستان جي دفاعي تاريخ جو هڪ غير معمولي ۽ فيصلائتو باب بڻجي اڀري آهي جنهن تہ

بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

برطانيا بہ پنهنجو جنگي بحري جهاز وچ اوڀر موڪلڻ جو اعلان ڪري ڇڏيو

ايڇ ايم ايس ڊريگن' جي اڳواٽ مقرري احتياطي منصوبابندي جو حصو آهي: بچاءُ واري وزارت

مشن برطانيا ۽ فرانس جي گڏيل قيادت ۾ قائم ٿيندڙ گهڻ ملڪي اتحاد جي تحت انجام ڏنو ويندو

لنڊن (م ڊ) برطانيا بہ پنهنجو جنگي سامونڊي جهاز وچ اوڀر موڪلڻ جو اعلان ڪري ڇڏيو آهي برطانيا آبناءِ هرمز ۾

بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

چين روس ايڪسپو 17 کان 21 مئي تائين حئيلونگ جيانگ صوبي جي شهر هاربن ۾ ٿيندو

بيجنگ (اي پي پي) ڏهون چين - روس

بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

شفافيت، جوابدهي ۽ مضبوط مالياتي حڪمراني معاشي استحڪام لاءِ اٿر آهي، اسحاق ڊار

پاڪستان اداره جاتي ترقي ۾ نمايان ڪردار ادا ڪرڻ سان هڪ مضبوط ۽ پائيدار معيشت طور اڳيان وڌي رهيو آهي

علائقائي امن، استحڪام، ڳالهين ۽ اقتصادي تعاون کي هٿي ڏيڻ ۾ پاڪستان جي تعميري ڪردار اهم آهي

سائوٿ ايشين فيڊريشن آف اڪائونٽنٽس جي پليٽ فارم ذريعي علائقائي تعاون، نوجوانن کي بااختيار بڻايو ويندو

اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار چيو آهي تہ شفافيت، جوابدهي ۽ مضبوط

بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

لاهور: وفاقي وزير احسن اقبال هڪ تقريب ۾ ميڊيا سان ڳالهائي رهيو آهي

آءِ ايس پي آر جي معرڪہ حق بابت نئين نغمي "للڪار" جو ٽيزر جاري

اسلام آباد (اي پي پي) آءِ ايس پي آر جي نئين نغمي "للڪار" جو ٽيزر جاري ڪيو

بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

آمريڪي فوج جو سمنڊ ۾ مبينا منشيات بردار ٻيڙي تي حملو 2 ڄڻا مارجي ويا

واشنگٽن (اي پي پي) يو ايس سدرن ڪمانڊ چيو آهي تہ آمريڪي فوج اوڀر

بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

پاڪستان ڪنهن بہ جارحيت خلاف پنهنجو دفاع ڪرڻ جي مڪمل صلاحيت رکي ٿو: عاصم افتخار

معرڪہ حق جي هڪ سال جي مڪمل ٿيڻ تي نيويارڪ ۾ هڪ گڏيل تقريب منعقد ڪئي وئي

هن جنگ جي پختگي، صبر ۽ امن لاءِ پاڪستان جي پختي عزم کي ثابت ڪيو آهي: اڳواڻ

شهيدن ۽ غازين کي خراج تحسين پيش، هٿياربند فوجن جون پيشہ ورانہ صلاحيتون تعريف لائق آهن : خطاب

نيويارڪ (م ڊ) معرڪہ حق جي هڪ سال جي مڪمل ٿيڻ تي نيويارڪ ۾ قونصل

بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

بقايا 1 وزيراعظم

معرڪ حق هڪ سال مڪمل ٿيڻ تي پنهنجي خاص پيغام ۾ وزيراعظم شهباز شريف چيو تہ معرڪ حق پاڪستان جي بهادري، عزم ۽ ڪاميابي جي علامت آهي. قوم پنهنجي شهيدن، غازين ۽ هٿياربند فوجن کي خراج تحسين پيش ڪري ٿي. هن چيو تہ زمين، سمنڊ، هوائي ۽ سائبر محاذن تي مناسب جواب دشمن جي ارادن کي ناڪام بڻائي ڇڏيو. پاڪستان هڪ امن پسند پر ناقابل تسخير قوم آهي. دشمن جي جارحيت جو هڪ مؤثر ۽ فيصلو ڪندڙ جواب ڏنو ويو. وزيراعظم چيو تہ اسان فيلڊ مارشل عاصم منير جي دلير قيادت کي خراج تحسين پيش ڪريون ٿا ۽ ايئر چيف مارشل ظهير احمد بابر ۽ ايڊمرل نويد اشرف جي خدمتن جي بہ تعريف ڪريون ٿا. پاڪستاني هٿياربند فوج قوم جي حمايت سان نئين تاريخ رقم ڪئي آهي. هن چيو تہ پاڪستان امن جي خواهش سان پنهنجي سلامتي ۽ خودمختياري جو دفاع ڪيو. پاڪستان خلاف ڪنهن بہ جارحيت جو پوري طاقت سان جواب ڏنو ويندو. جدوجهد فتنہ الخوارج ۽ دهشتگردي جي خاتمي تائين جنگ جاري رهندي. وزيراعظم چيو تہ ڪشمير برصغير جي ورهاڱي جو هڪ نامڪمل ايجنڊا آهي. ڪشمير مسئلي جو حل گڏيل قومن جي قراردادن جي مطابق هجڻ گهرجي ۽ پاڪستان ڪشميري عوام جي خود اراديت جي حق جي حمايت جاري رکندو. هن چيو تہ پاڪستان عالمي امن ۽ استحڪام لاءِ اهم ڪردار ادا ڪري رهيو آهي، آمريڪا-ايران تڪرار ۾ پاڪستان جي سفارتي ڪوششن کي عالمي سطح تي ساراهيو ويو. هن چيو تہ شهيدن جي قربانين کي هميشہ ياد رکيو ويندو قوم هر چئلينج کي ’فولاد جي پٽ‘ بڻجي منهن ڏيندي.

بقايا 2 مبارڪون پيش

آصف علي زرداري روسي فيڊريشن جي صدر ولاديمير پيوٽن ۽ روسي عوام کي يوم فتح تي پنهنجي پيغام ۾ چيو آهي تہ فسطائيت خلاف عظيم جنگ ۾ فتح، روسي عوام جي عالمي جدوجهد ۾ ڏنل قربانين جي هڪ پروقار يادگار آهي. هن چيو تہ اها تاريخي ڪاميابي تہ رڳو روس جي قوم جي همت ۽ عزم پر عالمي امن، سلامتي ۽ استحڪام لاءِ سندس ڪردار جي بہ علامت آهي. ايوان صدر مان جاري بيان موجب صدر مملڪت آصف علي زرداري چيو تہ پاڪستان روس سان گڏ پنهنجي لاڳاپن کي قدر جي نگاهہ سان ڏسي ٿو ۽ هڪ منصفاڻي، پرامن ۽ قاعدن ۽ ضابطن تي ٻڌل عالمي نظام لاءِ گڏيل عزم کي ظاهر ڪري ٿو. هن نازي ازم خلاف جنگ ۾ حياتيون قربان ڪندڙ سمورن ماڻهن کي خراج عقيدت پيش ڪيو. جن ۾ اڄوڪي پاڪستان جا سپاهي بہ شامل هئا جن اتحادي فوج ۾ خدمتون انجام ڏنيون. صدر مملڪت آصف علي زرداري ان اميد جو اظهار ڪيو تہ هن تاريخي فتح جو جذبو ٻنهي ملڪن وچ ۾ تعاون، گڏيل مفاهمت ۽ دوستي کي هٿي ڏيندو رهندو.

بقايا 3 اورنگزيب ڪڇي

ثقافت بابت وفاقي وزير اورنگزيب خان ڪڇي 10 مئي تي ملهائجندڙ حق جي ويڙهہ واري ڏهاڙي جي موقعي تي پوري قوم کي دلي مبارڪون پيش ڪيون آهن ۽ ان ڏينهن کي پاڪستان جي قومي تاريخ جو هڪ فخر جوڳو ۽ تاريخي موڙ قرار ڏنو آهي. وفاقي وزير چيو تہ الله تعاليٰ پاڪستان کي گذريل سال حق جي ويڙهہ ۾ شاندار فتح سان نوازيو هو ۽ ان عظيم اعزاز تي الله تعاليٰ جو شڪر ادا ڪرڻ لاءِ جيترا بہ شڪرانا ادا ڪجن گهٽ آهن. هن چيو تہ حق جي ويڙهہ اسان جي قومي تاريخ ۾ هڪ اهم حيثيت رکي ٿي.

بقايا 4 مطالبو ڪري ڇڏيو

ايسوسيئيشن جي صدر هارون الرشيد جي صدارت هيٺ 28 هين ايگزيڪيوٽو ڪميٽي جو اجلاس ٿيو، جنهن ۾ سپريم ڪورٽ بار ايسوسيئيشن پيٽروليم شين جي قيمتن ۾ واڌ تي ڳڻتي جو اظهار ڪيو ۽ وفاقي حڪومت کان پيٽروليم شين ۾ واڌ واپس وٺڻ جو مطالبو ڪيو. سپريم ڪورٽ بار ايسوسيئيشن پاران جاري ڪيل بيان موجب، پيٽرول جي قيمت ۾ 14.92 رپيا في ليٽر ۽ ڊيزل جي قيمت ۾ 15 رپيا في ليٽر واڌ عوام جي مشڪلاتن ۾ اضافو ڪيو آهي. بيان ۾ چيو ويو آهي تہ پيٽروليم شين جي قيمتن ۾ واڌ سڌي طرح ضروري شين جي قيمتن ۾ واڌ جو سبب بڻجي ٿي. جيتوڻيڪ آمريڪا-ايران جنگ جي ڪري پيدا ٿيندڙ ٻارڻ جو بحران اسان جي ڪنٽرول کان ٻاهر آهي، پر ڏکڻ ايشيا جي ٻين ملڪن جي مقابلي ۾ پيٽروليم جي قيمتن ۾ سڀ کان وڌيڪ اضافو ڏٺو ويو آهي. بار حڪومت کان مطالبو ڪيو تہ ماڻهن کي رليف فراهم ڪرڻ لاءِ اضافي قدم کنيا وڃن.

بقايا 5 ڪرڻ جو اعلان

سان سرڪاري ملازمن کي اڳواٽ پگهارون جاري ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي. سمورن سرڪاري ملازمن کي پگهارون ۽ پينشن 20 مئي تي جاري ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو. اڳواٽ پگهارون جاري ڪرڻ جي حوالي سان نوٽيفڪيشن جاري ڪيو ويو آهي. عيدالاضحيٰ جي موقعي تي سرڪاري ملازمن ۽ پينشنرز کي پگهارون ۽ پينشن 20 مئي تي ملنديون تہ جيئن هو عيد جون تياريون وقت تي ڪري سگهن. ان حوالي سان لاڳاپيل کاتي طرفان باضابطا نوٽيفڪيشن پڻ جاري ڪيو ويو آهي.

بقايا 6 گهرو وزير

ڪندي چيو آهي تہ معرڪ حق قومي تاريخ ۾ عزم، اتحاد، قرباني ۽ حب الوطني جو نئون مثال قائم ڪيو. هن چيو تہ پاڪستان جي هٿياربند فوج دشمن جي ناپاڪ ارادن کي خاڪ ۾ ملائي پوري قوم جو ڪنڌ فخر سان بلند ڪري ڇڏيو. پنهنجي بيان ۾ سنڌ جي گهرو وزير ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ معرڪ حق صرف هڪ جنگ ناهي پر پاڪستان جي بقا، خودمختياري، قومي وقار ۽ سالميت جي علامت بڻجي چڪو آهي. هن چيو تہ ان معرڪي پوري قوم کي هڪ جهنڊي هيٺ متحد ڪري ڇڏيو ۽ ملڪ دشمن عنصرن کي چٽو پيغام ڏنو تہ پاڪستاني قوم پنهنجي فوج سان ڪلهو ڪلهي ۾ ملائي بيٺي آهي. ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ اڄوڪو ڏينهن قومي يڪجهتي، شهيدن کي خراج عقيدت ۽ مادرِ وطن جي تحفظ جي عزم جي تجديد جو ڏينهن آهي. هن چيو تہ شهيدن جون قربانيون قوم جو فخر آهن ۽ سندن وارث پوري قوم لاءِ قابلِ احترام آهن. هن چيو تہ قوم پنهنجي شهيدن ۽ غازين جي لازوال قربانين کي ڪڏهن بہ وساري نٿي سگهي. گهرو وزير چيو تہ پاڪستان پيپلز پارٽي پاران سڄي سنڌ ۾ معرڪ حق جي تقريبن جو انعقاد قومي جذبي، حب الوطني ۽ عوامي يڪجهتي جي عڪاسي ڪري ٿو. سندس چوڻ هو تہ اهڙن پروگرامن ذريعي نئين نسل کي قرباني، قومي غيرت ۽ وطن سان محبت جو پيغام ڏنو پيو وڃي تہ جيئن نوجوان پنهنجي قومي هيروز جي جدوجهد ۽ قربانين کان واقف رهن. هن وڌيڪ چيو تہ پاڪستان پيپلز پارٽي هميشہ قومي سلامتي، جمهوريت ۽ عوامي اتحاد لاءِ مثبت ڪردار ادا ڪيو آهي ۽ مستقبل ۾ بہ ملڪ جي سلامتي، استحڪام ۽ ترقي لاءِ پنهنجو ڪردار جاري رکندي. ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ قوم ۽ پاڪستاني فوج جي وچ ۾ اعتماد، محبت ۽ احترام جو رشتو ملڪ جي اصل طاقت آهي. سنڌ جي گهرو وزير وڌيڪ چيو تہ معرڪ حق جون ڪاميابيون پوري قوم لاءِ فخر جو سبب آهن ۽ پاڪستان هميشہ امن، استحڪام ۽ قومي خودمختياري جي سفر تي ثابت قدم رهندو.

بقايا 7 عرب پهچي ويا

مقدس سفر لاءِ پاڪستان مان حج پاڌيئڙن جي آمد جو سلسلو تيزي سان جاري آهي. هن وقت تائين 207 خاص اڏامن ذريعي مجموعي طور تي 52195 سرڪاري حج پاڌيئڙا سعودي عرب پهچي چڪا آهن. اهو تعداد مختص ڪيل سرڪاري ڪوٽا جو 44 سيڪڙو ٿئي ٿو. حج پاڌيئڙن جي سهولت ۽ رهنمائي لاءِ پاڪستان حج مشن جا 1090 اهلڪار فيلڊ ۾ فرض انجام ڏئي رهيا آهن. پاڪستان حج مشن موجب هن وقت تائين 135 اڏامون مديني منوره ۽ 72 اڏامون جده ايئرپورٽ تي لينڊ ڪري چڪيون آهن. سرڪاري اسڪيم سان گڏوگڏ پرائيويٽ حج اسڪيم تحت بہ هن وقت تائين 12111 حج پاڌيئڙا سعودي عرب پهچي چڪا آهن. هن وقت مجموعي سرڪاري حج پاڌيئڙن جو 85 سيڪڙو يعني 44370 حج پاڌيئڙا مڪ پاڪ ۾ رهيل آهن، جڏهن تہ 15 سيڪڙو يعني 7825 حج پاڌيئڙا مديني منوره ۾ موجود آهن. حج پاڌيئڙن جي سهولت لاءِ مجموعي طور تي 652 مددگار، 255 طبي عملو ۽ 183 خادم ۽ ٽيڪنيڪل اسٽاف مقرر ڪيو ويو آهي.

بقايا 8 غزه پهچي ويو

غزه ۾ متاثرن لاءِ امدادي مهم جو سلسلو جاري آهي. پرڏيهي ميڊيا مطابق عام واهپي جي شين تي ٻڌل امدادي قافلو غزه پٽي پهچي ويو. شاهہ سلمان امدادي مرڪز پاران فلسطيني ڀائرن جي امداد لاءِ موڪليل امدادي قافلو جيڪو ڪيترن ئي ٽرڪن تي ٻڌل هو غزه ۾ سعودي ثقافت ۽ ورثہ سينٽر پهچي ويو، جتان امدادي سامان ورهائڻ جو ڪم فيلڊ ٽيمون ادا ڪنديون. امدادي سامان جي ورڇ انتهائي منظم انداز ۾ ڪئي ويندي آهي، جنهن جو مقصد غزه پٽي ۾ وڏي انگ ۾ متاثرن کي امدادي شين جي فراهمي کي يقيني بڻائڻ آهي.

بقايا 9 معاهدو ٿي ويو

شين جي روڪٿام ۾ سهڪار لاءِ معاهدي تي صحيحون ڪيون ويون آهن. ٻنهي ملڪن وچ ۾ ٻطرفن لاڳاپن، اندروني سيڪيورٽي ۽ سول آرمڊ فورسز جي ٽريننگ جي شعبن ۾ سهڪار وڌائڻ تي بہ اتفاق ڪيو ويو آهي. وفاقي گهرو وزير محسن نقوي ڍاڪا ۾ بنگلاديش جي گهرو وزير صلاح الدين احمد سان ملاقات ڪئي. ان موقعي تي محسن نقوي بنگلاديشي هم منصب کي سيف سٽي پروجيڪٽ ۾ مڪمل سهڪار جي آڇ ڪئي. ملاقات ۾ ٻنهي اڳواڻن سيڪريٽري ليول جو جوائنٽ ورڪنگ گروپ جي جوڙجڪ تي اتفاق ڪيو. محسن نقوي بنگلاديشي هم منصب کي پاڪستان جي دوري جي دعوت پڻ ڏني. ملاقات ۾ ٻطرفن لاڳاپن، اندروني سيڪيورٽي ۽ سول آرمڊ فورسز جي ٽريننگ جي شعبن ۾ سهڪار وڌائڻ تي پڻ اتفاق ڪيو ويو.

بقايا 10 وزيراعظم ملاقات

صدر جي ڊي وينس واشنگٽن ۾ قطر جي وزيراعظم شيخ محمد بن عبدالرحمان الثاني سان ملاقات ڪئي جنهن ۾ ٻين موضوعن سميت ڪان علاوه ايران سان ڳالهين تي خيالن جي ڏي وٺ ڪئي وئي. پرڏيهي ميڊيا مطابق ذريعن ٻڌايو تہ جي ڊي وينس ۽ شيخ محمد بن عبدالرحمان الثاني جي ملاقات ۾ آمريڪا قطر لاڳاپن تي خيالن جي ڏي وٺ ڪئي وئي، ان کان علاوه ڳالهہ ٻولهہ ۾ آبنائي هرمز جي بندش سان قطر جي پرڏيهہ ملڪ گيس جي فراهمي متاثر ٿيڻ جو معاملو بہ غور هيٺ آيو.

بقايا 11 جنگ بندي

ٽرمپ اعلان ڪيو آهي تہ روس ۽ يوڪرين وچ ۾ 9 کان 11 مئي تائين ٽن ڏينهن واري جنگ بندي هوندي. پرڏيهي ميڊيا مطابق ان جو مقصد روس ۾ ٻئين مهاڀاري جنگ جي خاتمي جي ياد ملهائڻ آهي. ٽرمپ ٽروٿ سوشل تي هڪ پوسٽ ۾ چيو تہ ان وقفي دوران هر قسم جي فوجي ڪارروائي معطل رهندي جڏهن تہ ٻنهي ملڪن وچ ۾ هڪ، هڪ هزار قيدين جي مٽا سٽا بہ شامل هوندي. هن جو چوڻ هو تہ اميد آهي تہ هڪ ڊگهي، موتمار ۽ سخت ويڙهہ تي ٻڌل جنگ جي خاتمي جي شروعات هوندي. هن وڌيڪ چيو تہ ان تڪرار جي خاتمي لاءِ ڳالهين ۾ مسلسل اڳڀرائي ٿي رهي آهي. روس 8 ۽ 9 مئي لاءِ جنگ بندي جو اعلان ڪيو هو. يوڪرين بہ پنهنجي پاران اڻڄاڻايل مدي جي جنگ بندي جي تجويز پيش ڪئي آهي.

بقايا 12 آمريڪي کاتو

کاتي مطابق 14 ۽ 15 مئي تي واشنگٽن ڊي سي ۾ لبنان ۽ اسرائيل جي نمائندن وچ ۾ ڳالهيون ٿينديون جن جو مقصد پائيدار امن ۽ سلامتي لاءِ انتظامن کي قطعي شڪل ڏيڻ آهي. پرڏيهي ميڊيا مطابق اهو ٻنهي ڌرين وچ ۾ تازين ڳالهين جو ٽيون دور هوندو. ان کان اڳ 14 ۽ 23 اپريل تي بہ ملاقاتون ٿي چڪيون آهن. پرڏيهي کاتي هڪ بيان ۾ چيو تہ ٻئي وفد تفصيلي ڳالهيون ڪندا جن جو مقصد هڪ اهڙي جامع امن ۽ سلامتي جي معاهدي کي اڳتي وڌائڻ آهي جيڪو ٻنهي ملڪن جي بنيادي خدشن کي عملي طور حل ڪري.

بقايا 13 ملڪيتون ضبط

جهانگير چيو آهي تہ جنگ جي شروعات کان وٺي هيئر تائين 262 ملڪيتون ضبط ڪيون ويون آهن. واضح رهي تہ اهي ملڪيتون اهڙن ماڻهن جون آهن جن مٿان الزام آهي تہ هُنن جنگ دوران "دشمن سان سهڪار" ڪيو جن ۾ صحافي، سياستدان، فنڪار ۽ اداڪار شامل آهن. اصغر جهانگير موجب، انهن ڪيسن کي عدالت ۾ حتمي شڪل ڏيڻ کانپوءِ ايراني قوم جي فائدي لاءِ ضبط ڪيو ويندو. اثاثا ضبط ڪرڻ جي قانوني عمل جا تفصيل اڃا تائين سامهون نہ آيا آهن. ياد رهي تہ اسرائيل، آمريڪا ۽ ايران جي وچ ۾ تازي جنگ دوران، ايران جي حمايت ڪندڙ ڪارڪنن سائبر اسپيس تي اسلامي جمهوريہ جي مخالفن جي نشاندهي جي اپيل ڪئي هئي ۽ انهن کي "جنگ جو حامي" قرار ڏنو هو.

بقايا 14 پارٽي وضاحت

پارٽي وضاحت ڪئي آهي تہ بلاول ڀٽو جيالا فورس پاڪستان جو پاڪستان پيپلز پارٽي سان ڪو بہ تعلق نہ آهي. بلاول ڀٽو جيالا فورس پاڪستان پيپلز پارٽي مان منظور ٿيل نہ آهي ۽ نہ ئي ان سان اسان جو ڪو واسطو آهي. پاڪستان پيپلز پارٽي جي مرڪزي سيڪريٽريٽ جي ترجمان جي جاري ڪيل بيان موجب راڻا شبير حسين ٽڪ ۽ ملڪ محمد يونس اعوان پاران جاري ڪيل سمورين مقرريون ۽ نوٽيفڪيشن جعلي آهن. جڏهن تہ پارٽي جو نالو غلط استعمال، جعلسازي ۽ ڪوڙي نمائندگي ۾ ملوث عنصرن خلاف سخت قانوني ڪاروائي ڪئي ويندي. پيپلز پارٽي جعلي تنظيمي سرگرمين سان لاتعلقي جو اعلان ڪيو آهي. بيان ۾ چيو ويو آهي تہ مرڪزي سيڪريٽريٽ پاڪستان پيپلز پارٽي جي نالي تي غير قانوني سرگرميون برداشت نہ ڪيون وينديون.

بقايا 15 صدر زرداري

عاصم منير جي ڪوشش جي ڪري پاڪستان خطي ۾ توازن ۽ استحڪام جي علامت بڻجي اڀريو آهي. ايوانِ صدر مان جاري ڪيل بيان موجب، صدر معرڪ حق جي سالگرهہ تي قوم ۽ هٿياربند فوج کي ڀيٽا پيش ڪئي ۽ چيو تہ ان ڪاميابي ۾ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي قيادت، حڪمت عملي ۽ جرئتمندانہ فيصلن جو بنيادي ڪردار رهيو. هن پاڪ فضائيہ جي سربراهہ ايئر چيف مارشل ظهير احمد بابر سڌو ۽ پاڪ فضائيہ جي اهلڪارن جي پيشيوراڻين مهارت ۽ اعليٰ صلاحيتن کي ساراهيو. جڏهن تہ پاڪ بحريہ جي سربراهہ ايڊمرل نويد اشرف ۽ بحري فوج جي مڪمل آپريشنل تيارين کي پڻ قومي سلامتي لاءِ فخر جوڳو قرار ڏنو. صدر زرداري چيو تہ پاڪستان هڪ ذميوار ۽ امن پسند ملڪ آهي، جنهن دشمن جي جارحيت جو اثرائتو ۽ متوازن جواب ڏئي پنهنجي دفاعي صلاحيت دنيا آڏو واضح ڪئي آهي. هن چيو تہ ڀارت جي غير قانوني قبضي هيٺ جمون ۽ ڪشمير جو مسئلو گڏيل قومن جي ٺهرائن پٽاندر حل ٿيڻ گهرجي ۽ پاڪستان ڪشميري عوام جي اخلاقي، سياسي ۽ سفارتي حمايت جاري رکندو. صدر چيو تہ ڀارت طرفان سنڌ طاس معاهدي کي معطل ڪرڻ جي ڪوشش آبي جارحيت جي برابر آهي، ڇاڪاڻ تہ پاڻي ڪروڙين پاڪستانين جي زندگي سان جڙيل مسئلو آهي. هن افغانستان تي زور ڀريو تہ هو پنهنجي سرزمين کي پاڪستان يا خطي جي ڪنهن بہ ملڪ خلاف دهشتگردي لاءِ استعمال ٿيڻ نہ ڏئي، جڏهن تہ ٻاهرين حمايت يافتا دهشتگردي جو خاتمو خطي جي امن لاءِ اٽل آهي. آصف علي زرداري چيو تہ وزيراعظم شهباز شريف ۽ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪوششن سان پاڪستان خطي ۾ توازن ۽ استحڪام جي هڪ مضبوط علامت طور سامهون آيو آهي، جڏهن تہ ايران ۽ آمريڪا جي تڪرار جي پرامن حل لاءِ پاڪستان جي سفارتي ڪوششن کي عالمي سطح تي ساراهيو ويو. صدر وڌيڪ چيو تہ پاڪستاني قوم ۽ هٿياربند فوج هر چئلينج جو مقابلو ڪرڻ ۽ ملڪ جي دفاع لاءِ مڪمل طور تي تيار آهن.

بقايا 16 تقريب ٿيندي

ڪيو راولپنڊي ۾ هڪ شاندار تقريب منعقد ڪئي ويندي. تقريب جو خاص مهمان آرمي چيف ۽ چيف آف ڊفينس فورسز فيلڊ مارشل سيد عاصم منير هوندو. چيف آف ايئر اسٽاف ايئر مارشل ظهير بابر سڌو ۽ چيف آف نيول اسٽاف ايڊمرل نويد اشرف پڻ تقريب ۾ شرڪت ڪندا. تقريب جا مک مهمان، فيلڊ مارشل سيد عاصم منير، نيول چيف ۽ ايئر چيف يادگار شهدا تي گلن جي چادر چاڙهيندا. تقريب ۾ ٽنهي هٿياربند فوجن جا هٿياربند دستا شرڪت ڪندا. ۽ فيلڊ مارشل عاصم منير پڻ تقريب کي خطاب ڪندا. معرڪ حق جو ڏينهن ان عقيدي جي تجديد آهي تہ دشمن جي ڪنهن بہ جارحيت جو سخت ۽ فيصلو ڪندڙ جواب ڏنو ويندو.

بقايا 17 تياريون

آباد ۾ بحال ٿي سگهن ٿيون. دي وال اسٽريٽ جرنل معاملي کان واقف ذريعن جي حوالي سان رپورٽ ڪيو آهي تہ ٻئي ڌريون ثالثي ڪردار ادا ڪندڙن سان ملي ڪري هڪ صفحي تي ٻڌل 14 نقطن واري مفاهمتي ياداشت (ايم او يو) تيار ڪرڻ تي ڪم ڪري رهيون آهن، جنهن ۾ هڪ مهيني تائين هلندڙ ڳالهين جو فريم ورڪ طئي ڪيو ويندو. جنهن جو مقصد جنگ جي خاتمي لاءِ راهہ هموار ڪرڻ آهي. رپورٽ موجب، مسودي ۾ ايران جي جوهري پروگرام، آبنائي هرمز ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ ۽ ايران جي انتهائي افزوده يورينيم جا ذخيرا ڪنهن ٽئين ملڪ منتقل ڪرڻ جهڙن معاملن تي گفتگو شامل آهي. ان ڪانسواءِ خبر ۾ اهو بہ ٻڌايو ويو آهي تہ اهم مسئلا اڃا تائين حل طلب آهن.

بقايا 18 وٺي ڇڏيو

رپورٽن موجب، ايران جي سرڪاري ميڊيا موجب، قبضو هڪ خاص آپريشن ذريعي ڪيو ويو. ايران جو چوڻ آهي تہ ٽينڪر ايراني تيل جي برآمدات ۾ خلل وجهڻ ۽ قومي مفادن کي نقصان پهچائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو هو. رپورٽن موجب، ايراني بحري فوج ۽ انقلابي گارڊ جا اهلڪار ٽينڪر تي سوار ٿيا ۽ ان کي ايران جي ڏکڻ ساحل ڏانهن منتقل ڪيو. ڪجهہ رپورٽن ۾ چيو ويو آهي تہ جهاز بارباڊوس جي جهنڊي هيٺ رجسٽرڊ هو ۽ اڳ ۾ ئي آمريڪي پابندين جي تابع هو. اهو ياد رکڻ گهرجي تہ اهو واقعو هڪ اهڙي وقت ۾ پيش آيو جڏهن آبنائي هرمز ۽ خليج علائقي ۾ ايران ۽ آمريڪا جي وچ ۾ تڪرار وڌي رهيو آهي، جڏهن تہ تيل جي ترسيل ۽ سامونڊي رستن جي سيڪيورٽي عالمي ڌيان جو مرڪز رهي ٿي.

بقايا 19 دورو ڪندو

ڏينهن جو دورو ڪندو. پرڏيهي ميڊيا چيني پرڏيهي کاتي جي ترجمان اعلان ڪيو تہ چين جي نائب صدر هان جينگ جي دعوت تي برونائي جي ولي عهد المهتدي باالله 11 کان 15 مئي تائين چين جو دورو ڪندو.

بقايا 20 بابر علاؤالدين

رڳو دشمن جي جارحاڻي حڪمت عملي ۽ عسڪري برتري جي دعوائن کي ناڪام بڻايو پر ان تاريخي ڪاميابي پاڪستان کي عالمي سطح تي هڪ مضبوط، بااعتماد ۽ موثر جاگرافيائي ۽ دفاعي قوت طور وڌيڪ مستحڪم ۽ نمايان ڪيو آهي. "آئي ايس پي آر" سان ڳالهائيندي هن 10 مئي کي پاڪستان جي دفاعي تاريخ جو هڪ روشن باب قرار ڏنو جيڪو قومي عزم، عسڪري پشيوراڻي مهارت ۽ دشمن جي جارحيت خلاف اسٽريٽجڪ برتري جي علامت بڻجي چڪو آهي. هن چيو تہ تاريخ گواهہ آهي جڏهن بہ دشمن پاڪستان کي آزمائڻ جي غلطي ڪئي، ان کي منهن ٽوڙ ۽ فيصلائتو جواب مليو. سندس بقول تہ حق جي ويڙهہ ۾ هٿياربند فوج جي غير معمولي ڪاميابي عالمي سطح تي پاڪستان جي دفاعي وقار ۽ ساک کي وڌيڪ مستحڪم ڪيو آهي. هن چيو تہ حق جي ويڙهہ نہ رڳو پاڪستان جي جاگرافيائي ۽ سياسي اهميت کي نئين جدت عطا ڪئي پر ڏکڻ ايشيا جي سيڪيورٽي چرپر کي بہ بدلائي ڇڏيو. پاڪ فضائيہ جي تاريخي ڪارڪردگي تي روشني وجهندي هن چيو تہ هي عالمي جنگي تاريخ ۾ پنهنجي نوعيت جو منفرد واقعو هئو جڏهن ڪنهن ويڙهہ دوران رافيل جهڙن جديد ترين جهازن کي نشانو بڻايو ويو ۽ اهو ڪارنامو پاڪستاني شاهينن سرانجام ڏنو. هن جي ايف-17 ٿنڊر جي برتري جو ذڪر ڪندي چيو تہ ان جهاز جنگ جي ميدان ۾ پنهنجون ڀرپور صلاحيتون مڃرايون ۽ موجوده وقت ۾ جديد ترين فضائي پليٽ فارمز مان اهو هڪ آهي. سندس چوڻ هو تہ جي ايف-17 ٿنڊر نہ رڳو دفاعي برتري حاصل ڪئي پر گهٽ لاڳت ۽ اعليٰ ڪارڪردگي سبب عالمي دفاعي مارڪيٽ ۾ بہ پنهنجي هڪ منفرد سڃاڻپ ٺاهي. هن چيو تہ حق جي ويڙهہ ۾ ان جهاز جو اثرائتو استعمال ان ڳالهہ جو ثبوت آهي تہ پاڪستان پنهنجي دفاعي ضرورتن ۾ پاڻ ڀريو ٿيڻ طرف تيزي سان گامزن آهي ۽ اسان جي مقامي ٽيڪنالاجي دشمن جي مهانگن ترين جنگي سامان کي تباهہ ڪرڻ جي ڀرپور صلاحيت رکي ٿي. اها ڪاميابي مستقبل ۾ پاڪستان جي دفاعي رواڻگي واپار ۾ اضافي ۽ فضائي دفاع کي وڌيڪ ناقابل تسخير بڻائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندي.

بقايا 21 اعلان ڪري ڇڏيو

بحري جهازن جي تحفظ لاءِ امڪاني بين الاقوامي مشن کان اڳ پنهنجو هڪ ڊسٽرائر جنگي جهاز وچ اوڀر موڪلڻ جو اعلان ڪيو آهي. پرڏيهي ميڊيا رپورٽن موجب، برطانوي بچاءُ واري وزارت جي ترجمان چيو آهي تہ "ايڇ ايم ايس ڊريگن" جي اڳواٽ مقرري احتياطي منصوبابندي جو حصو آهي تہ جيئن برطانيا مناسب حالتن ۾ آبنائے هرمز کي محفوظ بڻائڻ لاءِ تيار رهي. ترجمان وڌيڪ چيو تہ هي امڪاني مشن برطانيا ۽ فرانس جي گڏيل قيادت ۾ قائم ٿيندڙ گهڻ ملڪي اتحاد جي تحت انجام ڏنو ويندو.

بقايا 22 هاربن ۾ ٿيندو

ايڪسپو 17 کان 21 مئي تائين حئي لونگ جيانگ صوبي جي شهر هاربن ۾ ٿيندو. پرڏيهي ميڊيا مطابق چين جي واپار واري وزارت جي اختيارين پريس ڪانفرنس ۾ ٻڌايو تہ ڏهون چين - روس ايڪسپو 17 کان 21 مئي تائين حئي لونگ جيانگ صوبي جي شهر هاربن ۾ ٿيندو ان ئي دوران 35 هين هاربن بين الاقوامي اقتصادي ۽ واپاري ميلو بہ منعقد ٿيندو. اطلاع مطابق ايڪسپو جو مجموعي نمائشي هنڌ 55 هزار چورس ميٽر تي ٻڌل هوندو جنهن ۾ 46 ملڪن ۽ خطن مان 1500 کان وڌيڪ چيني ۽ پرڏيهي ڪمپنيون شرڪت ڪنديون. روس مان اٽڪل 300 ڪمپنيون ايڪسپو ۾ حصو وٺنديون، جڏهن تہ خريداري گروپ ۾ 5 هزار کان وڌيڪ ماڻهن جي شرڪت متوقع آهي.

بقايا 23 اسحاق ڊار

مالياتي حڪمراني پائيدار اقتصادي ترقي، سيڙپڪارن جي اعتماد ۽ معاشي استحڪام لاءِ اٽل آهي، اسٽريٽجڪ سڌارا، علائقائي رابطا، مالياتي نظم ۽ ضبط ۽ اداره جاتي مضبوطي پاڪستان کي هڪ مضبوط ۽ پائيدار معيشت طور اڳيان وڌي رهيو آهي. انهن خيالن جو اظهار هن لاهور ۾ منعقد سائوٿ ايشين فيڊريشن آف اڪائونٽنس ڪانفرنس ۾ مهمان خاص طور خطاب دوران ڪيو. نائب وزيراعظم انسٽيٽيوٽ آف ڪاسٽ اينڊ مينجمينٽ اڪائونٽنٽس پاڪستان کي اڪائونٽنگ ۽ فنانس جي شعبي ۾ 75 سالن جي شاندار خدمتن ۽ پاڪستان ۾ اداره جاتي ترقي ۾ نمايان ڪردار ادا ڪرڻ تي مبارڪون ڏنيون. پنهنجي خطاب ۾ هن ان ڳالهہ تي زور ڀريو تہ شفافيت، جوابدهي ۽ مضبوط مالياتي حڪمراني پائيدار اقتصادي ترقي، سيڙپڪارن جي اعتماد ۽ معاشي استحڪام لاءِ اٽل آهي. پرڏيهي وزارت مان جاري بيان موجب اسحاق ڊار اڪائونٽنگ جي شعبي تي ڊجيٽل ٽيڪنالاجيز جي انقلابي اثرن کي اجاگر ڪندي عالمي رجحانن موجب پاڻ کي ان جهڙو ڪرڻ جي ضرورت تي زور ڀريو. پاڪستان جي بي پناهہ معاشي صلاحيتن جو ذڪر ڪندي نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير چيو تہ اسٽريٽجڪ سڌارا، علائقائي رابطا، مالياتي نظم و ضبط ۽ اداره جاتي مضبوطي پاڪستان کي هڪ مضبوط ۽ پائيدار معيشت طور اڳيان وڌي رهيا آهن. هن علائقائي امن، استحڪام، ڳالهين ۽ اقتصادي تعاون کي هٿي ڏيڻ ۾ پاڪستان جي تعميري ڪردار کي بہ اجاگر ڪيو. هن چيو تہ سائوٿ ايشين فيڊريشن آف اڪائونٽنٽس جي پليٽ فارم ذريعي علائقائي تعاون، نوجوانن کي بااختيار بڻائڻ ۽ پاڪستان حڪومت جي سڌارن لاءِ وابستگي، ڪارڪردگي، جوابدهي، پائيدار ترقي ۽ گڏيل خوشحالي کي هٿي ڏيڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندي.

بقايا 24 ٽيزر جاري

ويو آهي جيڪو وطن سان محبت ۽ عزم استقلال جي نئين پڪار آهي. معرڪ حق کي هڪ سال مڪمل ٿيڻ تي پاڪ فوج کي خراج تحسين پيش ڪرڻ لاءِ آءِ ايس پي آر نئين نغمي جو ٽيزر جاري ڪري ڇڏيو. آءِ ايس پي آر پاران جاري ڪيل نغمي ۾ پاڪستان ڏانهن ميري اک سان ڏسندڙ هر دشمن کي للڪاريو ويو آهي. نغمو معرڪ حق جهڙي للڪار جي عڪاسي ڪري ٿو جنهن جي گونج وطن جي دشمنن جي دلين ۾ اڄ بہ گونجي رهي آهي. نغمي جي شاندار شاعري معرڪ حق جي روح کي ظاهر ڪري ٿي. نغمي ۾ ملڪ دشمنن کي ٻہ ٽوڪ پيغام ڏنو ويو تہ پاڪستان هميشا متحد ۽ فتح تہ ٿيڻ جوڳو آهي. نغمي ۾ پاڪ فوج ۽ عوام جي هر جارحيت ۽ ظلم خلاف فولادي ديوار وانگر بيٺل رهڻ جي عزم جو ورجاءُ ڪيو ويو آهي. آءِ ايس پي آر پاران جاري ڪيل نغمو پاڪستان جي سڃاڻپ، عزم ۽ استقامت جي للڪار آهي.

بقايا 25 2 ڄڻا مارجي ويا

ماٺي سمنڊ ۾ منشيات اسمگلنگ ۾ ملوث هڪ مبينا ٻيڙي کي نشانو بڻايو، جنهن سبب 2 ڄڻا مارجي ويا ۽ هڪ زنده بچي ويو. پرڏيهي ميڊيا مطابق ڪمانڊ ويب سائيٽ تي جاري بيان ۾ چيو تہ ٻيڙي نامزد دهشتگرد تنظيمن جي استعمال هيٺ هئي. بيان مطابق آمريڪي انٽيلي جنس تصديق ڪئي هئي تہ اها ٻيڙي اوڀر ماٺي سمنڊ ۾ منشيات اسمگلنگ جي مشهور رستن تي سفر ڪري رهي هئي ۽ منشيات اسمگلنگ جي ڪارروائين ۾ ملوث هئي. ڪمانڊ مطابق ان ڪارروائي دوران ٻہ منشيات دهشتگرد مارجي ويا جڏهن تہ هڪ شخص زنده بچي ويو. وڌيڪ چيو ويو تہ ان ڪارروائي ۾ ڪو بہ آمريڪي فوجي اهلڪار زخمي ناهي ٿيو.

بقايا 26 عاصم افتخار

جنرل ۽ گڏيل قومن ۾ پاڪستاني مشن پاران گڏيل تقريب منعقد ڪئي وئي، گڏيل قومن ۾ پاڪستان جي مستقل نمائندي عاصم افتخار چيو آهي تہ معرڪ حق پختگي، صبر ۽ وقار سان امن جي حفاظت لاءِ پاڪستان جي پختي عزم کي ثابت ڪيو آهي ۽ ملڪ ڪنهن بہ جارحيت جي خلاف پنهنجي خودمختياري ۽ علائقائي سالميت جو دفاع ڪرڻ جي مڪمل صلاحيت رکي ٿو. نيويارڪ ۾ معرڪ حق جي هڪ سال جي سالگرهہ جي موقعي تي پاڪستاني ۽ ڪشميري برادري جي ميمبرن، اڳواڻن، تعليمي ماهرن ۽ سول سوسائٽي جي نمائندن جي وڏي تعداد ۾ شرڪت ڪئي. تقريب جي شروعات پاڪستان جي قومي ترانې سان ٿي ۽ هڪ دستاويزي فلم ڏيکاري وئي جنهن ۾ معرڪ حق جي تاريخي ڪاميابي ۽ پاڪستاني فوجن جي بهادري، پيشہ ورانہ ۽ قربانين کي اجاگر ڪيو ويو. تقريب کي خطاب ڪندي، نيويارڪ ۾ پاڪستان جي قونصل جنرل، عامر احمد اتوزئي، چيو تہ معرڪ حق پاڪستان جي تاريخ ۾ هڪ اهم موڙ آهي. معرڪ حق قوم جي اتحاد، ثابت قدمي ۽ پنهنجي خودمختياري ۽ علائقائي سالميت جي حفاظت لاءِ غير متزلزل عزم جو مظاهرو ڪيو. قونصل جنرل پاڪستان جي شهيدن ۽ غازين کي خراج تحسين پيش ڪيو ۽ هٿياربند فوجن جي پيشہ ورانہ صلاحيت ۽ جرئت جي تعريف ڪئي ۽ زور ڏنو تہ پاڪستان امن، ڳالهہ ٻولهہ ۽ علائقائي استحڪام لاءِ پرعزم آهي جڏهن تہ ڪنهن بہ جارحيت خلاف پنهنجي قومي مفادن جو دفاع ڪرڻ جي مڪمل صلاحيت رکي ٿو. سينيٽر راڻا محمود الحسن، چيئرمين پاڪستان پاليسي انسٽيٽيوٽ ڊاڪٽر غلام مجتبيٰ، سيڪريٽري جنرل ورلڊ ڪشمير آگاهي فورم ڊاڪٽر غلام نبي فائي، ڪميونٽي ليڊر علي راشد ۽ ڪشميري ڪارڪن تاج خان ان ڳالهہ تي روشني وڌي تہ معرڪہ حق جي ڪاميابي پاڪستاني قوم جي اتحاد، لچڪ ۽ اجتماعي عزم جو عڪس آهي. مقررين جمون ۽ ڪشمير تي پاڪستان جي اصولي موقف کي ورجايو ۽ زور ڏنو تہ ڏکڻ ايشيا ۾ پائيدار امن ۽ استحڪام جمون ۽ ڪشمير جي تڪرار جي پرامن حل سان ڳنڍيل آهي جيڪو گڏيل قومن جي سلامتي ڪائونسل جي لاڳاپيل قراردادن ۽ ڪشميري عوام جي خواهشن مطابق آهي. پاڪستان جي مستقل نمائندي اقوام متحده ۾ سفير عاصم افتخار احمد چيو تہ معرڪ حق پختگي، تحمل ۽ وقار سان امن جي حفاظت لاءِ پاڪستان جي پختي عزم کي ثابت ڪيو آهي. هن علائقائي امن، گهڻ طرفي ۽ بين الاقوامي قانون لاءِ پاڪستان جي عزم تي زور ڏنو ۽ واضح ڪيو تہ ملڪ ڪنهن بہ جارحيت جي خلاف پنهنجي خودمختياري ۽ علائقائي سالميت جو دفاع ڪرڻ جي مڪمل طور تي قابل آهي. پاڪستان جي مستقل نمائندي پاڪستان جي موقف کي فروغ ڏيڻ ۽ ملڪ جي سڃاڻپ کي مضبوط ڪرڻ ۾ پاڪستاني-آمريڪي ۽ ڪشميري برادري جي مضبوط حمايت ۽ شموليت جي پڻ تعريف ڪئي.

بقايا 27 پيغام

معرڪ حق هڪ سال مڪمل ٿيڻ تي پنهنجي خاص پيغام ۾ وزيراعظم شهباز شريف چيو تہ معرڪ حق پاڪستان جي بهادري، عزم ۽ ڪاميابي جي علامت آهي. قوم پنهنجي شهيدن، غازين ۽ هٿياربند فوجن کي خراج تحسين پيش ڪري ٿي. هن چيو تہ زمين، سمنڊ، هوائي ۽ سائبر محاذن تي مناسب جواب دشمن جي ارادن کي ناڪام بڻائي ڇڏيو. پاڪستان هڪ امن پسند پر ناقابل تسخير قوم آهي. دشمن جي جارحيت جو هڪ مؤثر ۽ فيصلو ڪندڙ جواب ڏنو ويو. وزيراعظم چيو تہ اسان فيلڊ مارشل عاصم منير جي دلير قيادت کي خراج تحسين پيش ڪريون ٿا ۽ ايئر چيف مارشل ظهير احمد بابر ۽ ايڊمرل نويد اشرف جي خدمتن جي بہ تعريف ڪريون ٿا. پاڪستاني هٿياربند فوج قوم جي حمايت سان نئين تاريخ رقم ڪئي آهي. هن چيو تہ پاڪستان امن جي خواهش سان پنهنجي سلامتي ۽ خودمختياري جو دفاع ڪيو. پاڪستان خلاف ڪنهن بہ جارحيت جو پوري طاقت سان جواب ڏنو ويندو. جدوجهد فتنہ الخوارج ۽ دهشتگردي جي خاتمي تائين جنگ جاري رهندي. وزيراعظم چيو تہ ڪشمير برصغير جي ورهاڱي جو هڪ نامڪمل ايجنڊا آهي. ڪشمير مسئلي جو حل گڏيل قومن جي قراردادن جي مطابق هجڻ گهرجي ۽ پاڪستان ڪشميري عوام جي خود اراديت جي حق جي حمايت جاري رکندو. هن چيو تہ پاڪستان عالمي امن ۽ استحڪام لاءِ اهم ڪردار ادا ڪري رهيو آهي، آمريڪا-ايران تڪرار ۾ پاڪستان جي سفارتي ڪوششن کي عالمي سطح تي ساراهيو ويو. هن چيو تہ شهيدن جي قربانين کي هميشہ ياد رکيو ويندو قوم هر چئلينج کي ’فولاد جي پٽ‘ بڻجي منهن ڏيندي.

بقايا 28 معرڪ حق

ڪندي چيو آهي تہ معرڪ حق قومي تاريخ ۾ عزم، اتحاد، قرباني ۽ حب الوطني جو نئون مثال قائم ڪيو. هن چيو تہ پاڪستان جي هٿياربند فوج دشمن جي ناپاڪ ارادن کي خاڪ ۾ ملائي پوري قوم جو ڪنڌ فخر سان بلند ڪري ڇڏيو. پنهنجي بيان ۾ سنڌ جي گهرو وزير ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ معرڪ حق صرف هڪ جنگ ناهي پر پاڪستان جي بقا، خودمختياري، قومي وقار ۽ سالميت جي علامت بڻجي چڪو آهي. هن چيو تہ ان معرڪي پوري قوم کي هڪ جهنڊي هيٺ متحد ڪري ڇڏيو ۽ ملڪ دشمن عنصرن کي چٽو پيغام ڏنو تہ پاڪستاني قوم پنهنجي فوج سان ڪلهو ڪلهي ۾ ملائي بيٺي آهي. ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ اڄوڪو ڏينهن قومي يڪجهتي، شهيدن کي خراج عقيدت ۽ مادرِ وطن جي تحفظ جي عزم جي تجديد جو ڏينهن آهي. هن چيو تہ شهيدن جون قربانيون قوم جو فخر آهن ۽ سندن وارث پوري قوم لاءِ قابلِ احترام آهن. هن چيو تہ قوم پنهنجي شهيدن ۽ غازين جي لازوال قربانين کي ڪڏهن بہ وساري نٿي سگهي. گهرو وزير چيو تہ پاڪستان پيپلز پارٽي پاران سڄي سنڌ ۾ معرڪ حق جي تقريبن جو انعقاد قومي جذبي، حب الوطني ۽ عوامي يڪجهتي جي عڪاسي ڪري ٿو. سندس چوڻ هو تہ اهڙن پروگرامن ذريعي نئين نسل کي قرباني، قومي غيرت ۽ وطن سان محبت جو پيغام ڏنو پيو وڃي تہ جيئن نوجوان پنهنجي قومي هيروز جي جدوجهد ۽ قربانين کان واقف رهن. هن وڌيڪ چيو تہ پاڪستان پيپلز پارٽي هميشہ قومي سلامتي، جمهوريت ۽ عوامي اتحاد لاءِ مثبت ڪردار ادا ڪيو آهي ۽ مستقبل ۾ بہ ملڪ جي سلامتي، استحڪام ۽ ترقي لاءِ پنهنجو ڪردار جاري رکندي. ضياءُ الحسن لنجار چيو تہ قوم ۽ پاڪستاني فوج جي وچ ۾ اعتماد، محبت ۽ احترام جو رشتو ملڪ جي اصل طاقت آهي. سنڌ جي گهرو وزير وڌيڪ چيو تہ معرڪ حق جون ڪاميابيون پوري قوم لاءِ فخر جو سبب آهن ۽ پاڪستان هميشہ امن، استحڪام ۽ قومي خودمختياري جي سفر تي ثابت قدم رهندو.

بقايا 29 علامت بڻجي

عاصم منير جي ڪوشش جي ڪري پاڪستان خطي ۾ توازن ۽ استحڪام جي علامت بڻجي اڀريو آهي. ايوانِ صدر مان جاري ڪيل بيان موجب، صدر معرڪ حق جي سالگرهہ تي قوم ۽ هٿياربند فوج کي ڀيٽا پيش ڪئي ۽ چيو تہ ان ڪاميابي ۾ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي قيادت، حڪمت عملي ۽ جرئتمندانہ فيصلن جو بنيادي ڪردار رهيو. هن پاڪ فضائيہ جي سربراهہ ايئر چيف مارشل ظهير احمد بابر سڌو ۽ پاڪ فضائيہ جي اهلڪارن جي پيشيوراڻين مهارت ۽ اعليٰ صلاحيتن کي ساراهيو. جڏهن تہ پاڪ بحريہ جي سربراهہ ايڊمرل نويد اشرف ۽ بحري فوج جي مڪمل آپريشنل تيارين کي پڻ قومي سلامتي لاءِ فخر جوڳو قرار ڏنو. صدر زرداري چيو تہ پاڪستان هڪ ذميوار ۽ امن پسند ملڪ آهي، جنهن دشمن جي جارحيت جو اثرائتو ۽ متوازن جواب ڏئي پنهنجي دفاعي صلاحيت دنيا آڏو واضح ڪئي آهي. هن چيو تہ ڀارت جي غير قانوني قبضي هيٺ جمون ۽ ڪشمير جو مسئلو گڏيل قومن جي ٺهرائن پٽاندر حل ٿيڻ گهرجي ۽ پاڪستان ڪشميري عوام جي اخلاقي، سياسي ۽ سفارتي حمايت جاري رکندو. صدر چيو تہ ڀارت طرفان سنڌ طاس معاهدي کي معطل ڪرڻ جي ڪوشش آبي جارحيت جي برابر آهي، ڇاڪاڻ تہ پاڻي ڪروڙين پاڪستانين جي زندگي سان جڙيل مسئلو آهي. هن افغانستان تي زور ڀريو تہ هو پنهنجي سرزمين کي پاڪستان يا خطي جي ڪنهن بہ ملڪ خلاف دهشتگردي لاءِ استعمال ٿيڻ نہ ڏئي، جڏهن تہ ٻاهرين حمايت يافتا دهشتگردي جو خاتمو خطي جي امن لاءِ اٽل آهي. آصف علي زرداري چيو تہ وزيراعظم شهباز شريف ۽ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪوششن سان پاڪستان خطي ۾ توازن ۽ استحڪام جي هڪ مضبوط علامت طور سامهون آيو آهي، جڏهن تہ ايران ۽ آمريڪا جي تڪرار جي پرامن حل لاءِ پاڪستان جي سفارتي ڪوششن کي عالمي سطح تي ساراهيو ويو. صدر وڌيڪ چيو تہ پاڪستاني قوم ۽ هٿياربند فوج هر چئلينج جو مقابلو ڪرڻ ۽ ملڪ جي دفاع لاءِ مڪمل طور تي تيار آهن.

آفيس آف دي ڊائريڪٽر
سيد عبدالله شاهہ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز سيوهڻ
صحت کاتو، سنڌ حڪومت

فون نمبر: 025-4620317/ فيڪس نمبر: 025-4620833 اي ميل: sasims2015sehwan@gmail.com

نمبر: Director.SASIMS.Sehwan/(File)/- 2806/2809
تاريخ: 09/05/2026

ٽينڊر گهرائڻ لاءِ نوٽيس (NIT)
2025-26

ڊائريڪٽر، سيد عبدالله شاهہ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (SASIMS)، سيوهڻ، بااختيار ايجنٽن، درآمد ڪندڙن، سپلائرز ۽ سب_ڊسٽريبيوٽرز کان مهربند آڇون طلب ڪري ٿو، جيڪي انڪم ٽيڪس، جنرل سيلز ٽيڪس (GST) ۽ سنڌ روينيو بورڊ (SRB) وٽ رجسٽرڊ هجن.
خريداري جو عمل سنڌ پبلڪ پروڪيورمينٽ ريگيوليٽري اٿارٽي (SPPRA) رولز 2010 (ترميم ٿيل 2025 تائين) جي رول نمبر 46 (هڪ مرحلي تي ٻہ لفافي طريقيڪار) QCB مالي سال 2026_2025 لاءِ ڪيو ويندو.
هيٺين ڪيٽيگريز جي سامان/خدمتن جي خريداري لاءِ آڇون گهرايون وڃن ٿيون:

شمار نمبر	ADP نمبر	ڊسڪرپشن	جاري/خريداري جي تاريخ	واڪ جمع ڪرائڻ جي تاريخ	آڇ کلڻ جي تاريخ ۽ وقت	ٽينڊر في (ناقابل واپسي)	ٽينڊر کلڻ جو پتو
1	1069	پلانٽ ۽ مشينري/ اوزار/ انسٽاليشن/ فرنيچر فڪسچر/ ٽرانسپورٽ (ڪوسٽر) ڪمپيوٽر هارڊويئر/ اخبار، رسالا ۽ ڪتاب نرسنگ ۽ پيراميڊيڪل اسڪول SASIMS سيوهڻ لاءِ	اشاعت جي تاريخ کان	02-06-2026 منجهند 12:00 وڳي تائين	02-06-2026 منجهند 12:30 وڳي	3,000 رپيا	ڪميٽي هال SASIMS سيوهڻ
3	945	پلانٽ ۽ مشينري/ اوزار/ انسٽاليشن/ فرنيچر فڪسچر/ ٽرانسپورٽ فورڪ لفٽر/ ڪمپيوٽر سامان/ ٻيو سامان اسٽيٽ آف آرٽ ويئر هائوس لاءِ				3,000 رپيا	

نوٽ:

- ٽينڊر جا دستاويز لازمي طور تي PPRA سنڌ (EPADS) جي سرڪاري ويب سائيٽ تان ڊائون لوڊ ڪيا وڃن، هٿ سان ڪوبہ دستاويز جاري نہ ڪيو ويندو
- واڪ جي قيمت ۾ سڀ لاڳو حڪومتي ٽيڪس، ليويز، ڊيوٽيز ۽ وفاقي يا صوبائي حڪومتن پاران لڳايل قانوني ذميواريون شامل سمجهيون وينديون.
- 3,000 رپيا ٽينڊر في (ناقابل واپسي) پي آرڊر جي شڪل ۾ ڊائريڪٽر سيد عبدالله شاهہ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز سيوهڻ جي نالي جمع ڪرائڻي پوندي (FTN No. 9030986-8).
- بڊ سيڪيورٽي ڪل رقم جو 2 سيڪڙو پي آرڊر يا ڊمانڊ ڊرافٽ جي شڪل ۾ جمع ڪرائڻي پوندي.
- ڪامياب واڪ ڊيندڙ کي ڪل ڪانٽريڪٽ جي قيمت جو 5 سيڪڙو پرفارمنس سيڪيورٽي طور جمع ڪرائڻي پوندي.
- اصل بڊ سيڪيورٽي واڪ جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ کان اڳ پروڪيورمينٽ ونگ ۾ جمع ڪرائڻ لازمي آهي، ٻي صورت ۾ آڇ رد ڪئي ويندي.
- واڪ ڊيندڙ کي پروڪيورمينٽ برانچ مان سرڪاري ٽينڊر رسيد حاصل ڪرڻي پوندي، جيڪا ٽيڪنيڪل پروپوزل سان لڳائڻ لازمي آهي.
- ٽينڊر نوٽيس جي مواد ۽ تفصيلي ٽينڊر دستاويزن جي وچ ۾ ڪنهن بہ ابهام، تفاوت يا تضاد جي صورت ۾، ٽينڊر دستاويزن ۾ موجود شقون غالب رهنديون ۽ پابند سمجهيون وينديون.
- سڀ قيمتون لازمي طور تي DDP بنيادن تي ڏنيون وڃن.
- جيڪڏهن واڪ کلڻ جي تاريخ تي عام موڪل جو اعلان ڪيو وڃي يا ڪي بہ اڻٽريا ناگزير حالتون پيدا ٿين، تہ بوليون ايندڙ ڪم واري ڏينهن تي ساڳئي وقت ۽ هنڌ تي بغير ڪنهن وڌيڪ اطلاع جي کوليون وينديون.
- ڊائريڪٽر، سيد عبدالله شاهہ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز سيوهڻ، شيڊول ۾ بيان ڪيل ڪنهن بہ آئيٽم جي مقدار کي ڪنهن بہ مرحلي تي، SPPRA رولز 2010 (ترميم ٿيل 2025 تائين) جي مطابق، ڪنهن بہ سبب ٻڌائڻ کانسواءِ وڌائڻ يا گهٽائڻ جو مڪمل ۽ اٽل حق رکي ٿو.

ڊائريڪٽر
سيد عبدالله شاهہ
انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل
سائنسز، سيوهڻ

INF/KRY/1796/2026

WORK FOR SINDH
www.iwork4sindh.com
JOB PORTAL BY
INFORMATION DEPARTMENT

اکادمی ادبیات پاکستان، اسلام آباد
قومی ادبی انعامات 2025ء

اکادمی ادبیات پاکستان یکم جنوری 2025 سے 31 دسمبر 2025 کے دوران میں اردو، پنجابی، سندھی، پشتو، بلوچی، سرائیکی، براہوئی، ہندکو، انگریزی اور گلگت بلتستان کی زبانوں کے ادب کی بہترین نثری اور شعری اصناف یعنی ناول، افسانہ، انشائیہ، سفرنامہ، ڈرامہ، سوانح، طنز ومزاح، تنقید، تحقیق، غزل اور نظم وغیرہ کی طبع زاد اور مقررہ مدت کے دوران میں پہلی بار چھپنے والی بہترین ادبی کتابوں پر انعامات دے گی۔ علاوہ ازیں کسی بھی پاکستانی یا غیر ملکی زبان سے اردو یا انگریزی میں شائع ہونے والی ترجمے کی بہترین کتابیں بھی انعامات کے لیے زیر غور لائی جائیں گی۔

اردو زبان میں شاعری، تخلیقی نثر (فکشن)، تخلیقی نثر (نان فکشن) اور تحقیق وتنقید پر الگ الگ انعامات (چار انعامات) جبکہ دیگر پاکستانی زبانوں میں شاعری اور نثر میں الگ الگ انعامات (دو دو انعامات) دیے جائیں گے۔ صرف اول نمبر پر آنے والی کتاب ہی انعام کی حقدار قرار پائے گی۔ انعام حاصل کرنے والی کتابوں کے ہر مصنف کو مبلغ-/200,000 (دولاکھ روپے) بطور انعامی رقم دیے جائیں گے۔ گلگت بلتستان کی زبانوں کے لیے ایک سے زیادہ انعامات کی صورت میں انعامی رقم کو برابر تقسیم کیا جائے گا۔

تالیف شدہ، مدون یا مرتبہ کتابیں انعامات کے لیے زیر غور نہیں لائی جائیں گی۔ کتاب کی پرنٹ لائن میں طبع شدہ سال اشاعت کو حتمی تصور کیا جائے گا۔ ہاتھ سے لکھا ہوا سال اشاعت یا پبلشر کی طرف سے جاری کردہ کسی بھی قسم کا تصدیق نامہ قابل قبول نہیں ہوگا۔

ادبا، شعراء، ناقدین، محققین اور ناشرین سے درخواست ہے کہ وہ 2025 کے دوران میں شائع ہونے والی کتب کے کوائف یا چار چار نسخے مصنف کے کمپیوٹرائزڈ شناختی کارڈ کی نقل اور دو عدد پاسپورٹ سائز تصاویر کے ہمراہ 15/جون 2026ء تک اکادمی ادبیات پاکستان کو درج ذیل پتے پر ارسال کردیں۔ اس تاریخ کے بعد موصول ہونے والی کتابیں انعامات کے لیے زیر غور نہیں لائی جائیں گی۔ جو ناشر یا مصنف پہلے کتابیں بھیج چکے ہیں انھیں دوبارہ وہی کتابیں بھیجنے کی ضرورت نہیں۔

نوٹ: انعامات کے بارے میں متعلقہ منصفین کا فیصلہ حتمی تصور ہوگا اور انعامات کے اعلان کے بعد کسی قسم کی قانونی چارہ جوئی قابل قبول نہیں ہوگی۔

میر نواز سولنگی، ڈپٹی ڈائریکٹر (اے اینڈ پی)
اکادمی ادبیات پاکستان، پطرس بخاری روڈ H-8/1، اسلام آباد
فون: 051-9269711، فیکس: 051-9269719
PID(I)9014/25

قرآن خوانی و فاتحہ خوانی

پانچویں
بسلسلہ برسی

محترم غالب منصور (مرحوم)
Adarts Karachi Pvt. Ltd.

بروز پیر 11 مئی 2026ء

تمام احباب، اعزاء اور مداحوں سے گزارش ہے کہ وہ اپنے طور پر قرآن خوانی اور فاتحہ کر کے مرحوم کی روح کو ایصالِ ثواب پہنچائیں۔

سوگواران: نرگس منصور، حسان منصور، سلمان منصور، کنعان منصور واہلِ خانہ

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ۝

Indeed, Allah loves those who fight in His cause in rows as though they are a solid-impenetrable structure. (Al Quran)

بے شک اللہ اُن لوگوں کو پسند کرتا ہے جو اُس کی راہ میں صف بستہ ہو کر لڑتے ہیں، گویا وہ سیسہ پلائی ہوئی دیوار ہوں۔ (القرآن)

ہم ہیں بُنیانٌ مَّرصُوص

معرکۂ حق

پاکستان ہمیشہ زندہ باد

1st COMMEMORATION 10 MAY 2026

پیغامات

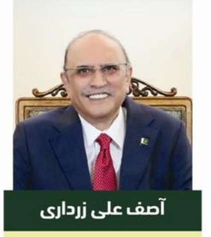

آصف علی زرداری

صدر
اسلامی جمہوریہ پاکستان

ایک سال پہلے پاکستان ایک بڑے امتحان سے گزرا اور پوری قوم ثابت قدم رہی۔ گزشتہ سال مئی کے مہینے کے واقعات صرف ایک فوجی کارروائی نہیں تھے بلکہ پوری قوم کے لیے ایک اہم لمحہ تھے۔ بھارت نے پہلگام فالس فلیگ آپریشن کی آڑ میں پاکستان پر بلا اشتعال حملے کیے، جن میں کچھ فوجی تنصیبات کے ساتھ زیادہ تر شہری آبادی اور عبادت گاہوں کو نشانہ بنایا گیا۔ اس موقع پر پاکستان نے نظم و ضبط، درست حکمتِ عملی، بہادری اور قومی اتحاد کے ساتھ جواب دیا۔ آپریشن "**بُنیانٌ مَّرصُوص**" نے، جو معرکۂ حق کا اہم ترین ستون تھا، دنیا کو دکھایا کہ جب پوری قوم اپنی افواج کے شانہ بشانہ کھڑی ہو تو ہماری مسلح افواج کیا کچھ کر سکتی ہیں۔ ہمارا جواب متوازن، متناسب، درست اور صورتحال کے عین مطابق تھا۔ ہمارا پیغام بالکل واضح تھا۔

معرکۂ حق نے دنیا پر واضح کر دیا کہ پاکستان کی دفاعی صلاحیت صرف ایک نعرہ نہیں بلکہ پیشہ ورانہ مہارت، تینوں افواج کی مربوط حکمت عملی اور اس قوم کے اس عزم پر قائم ہے جو کبھی جارحیت کے سامنے سر نہیں جھکاتی۔ ہم اپنی بہادر افواج کے مرد و خواتین کو سلام پیش کرتے ہیں اور ہر اُس شہید کو خراجِ عقیدت پیش کرتے ہیں جس نے اس وطن کی سربلندی کے لیے اپنی جان قربان کی۔ یہ ہمارا قومی عزم ہے کہ جب ہم پر جنگ مسلط کی جاتی ہے تو ہر پاکستانی سپاہی بن جاتا ہے جن میں کچھ تو وردی میں ہوتے ہیں اور زیادہ تر وردی کے بغیر۔

آج پاکستان کو ایک ایسی ریاست کے طور پر دیکھا جاتا ہے جو نہ صرف اپنا دفاع کرنا جانتی ہے بلکہ امن اور استحکام کے فروغ میں بھی اہم کردار ادا کرتی ہے۔ مغربی ایشیاء میں حالیہ کشیدگی کے دوران پاکستان نے ذمہ دارانہ اور متوازن سفارت کاری کے ذریعے امریکہ اور ایران کے درمیان جنگ بندی میں اہم کردار ادا کیا ہے اور دونوں ممالک کو مذاکرات کی میز تک لانے میں بھی مدد دی ہے۔ ہماری کوششوں نے مزید خونریزی روکنے اور خطے میں استحکام پیدا کرنے میں مدد دی ہے۔ پاکستان جہاں بھی مثبت کردار ادا کر سکتا ہے، وہاں امن، مذاکرات اور استحکام کے فروغ کے لیے اپنی کوششیں جاری رکھے گا۔

میں اس موقع پر ایک بار پھر واضح کرنا چاہتا ہوں کہ مسئلۂ کشمیر اس خطے میں عدم استحکام کی بنیادی وجہ ہے۔ جنوبی ایشیاء کی سیکیورٹی کے مسائل کا کوئی بھی غیر جانبدار جائزہ پاکستان کے کردار کی اس حقیقت کو نظر انداز نہیں کر سکتا۔ کشمیری عوام کی خواہشات، جنہیں اقوامِ متحدہ کی سلامتی کونسل کی قراردادوں میں تسلیم کیا گیا ہے، دہائیوں کے مصائب کے باوجود پوری نہیں ہوئیں۔ پاکستان کشمیری عوام کی امنگوں کے مطابق اس مسئلے کے ایک منصفانہ، پرامن اور قانونی حل کے لیے اپنے اصولی مؤقف پر قائم ہے۔

بھارت کی جانب سے سندھ طاس معاہدے کو معطل کرنا پانی کو بطور ہتھیار استعمال کرنے کے مترادف ہے۔ عالمی بینک کی ثالثی میں طے پانے والا یہ معاہدہ، جو 1960ء میں ہوا، چار جنگوں اور پینسٹھ برس کی تلخ کشیدگی کے باوجود قائم رہا۔ اس معاہدے کو سیاسی تنازعات سے بالاتر رکھا گیا تھا۔ بھارت کا بغیر کسی قانونی جواز کے اسے معطل کرنا لاکھوں لوگوں کے روزگار اور زندگیوں کے لیے خطرہ ہے۔ پانی کوئی ایسا معاملہ نہیں جسے سیاسی دباؤ کے لیے استعمال کیا جائے۔ پاکستان اپنے آبی حقوق کے دفاع کے لیے اسی عزم کا مظاہرہ کرے گا جو اس نے اپنی سرزمین کے دفاع میں دکھایا ہے۔

ہم دہشت گردی کے بارے میں بھی اپنا مؤقف پوری وضاحت سے دہراتے ہیں۔ پاکستان خود دہشت گردی کا شکار رہا ہے۔ ہم فتنہ الخوارج اور فتنہ الہندوستان کو ہر شکل میں ختم کرنے کے لیے پُرعزم ہیں۔ ہم نے افغانستان کی موجودہ عبوری حکومت کے ساتھ سنجیدگی سے رابطے کیے ہیں اور توقع رکھتے ہیں کہ دوحہ فریم ورک کے تحت کیے گئے وعدوں پر مکمل عمل ہوگا تاکہ افغان سرزمین پاکستان یا کسی اور ملک کے خلاف استعمال نہ ہو۔

پاکستان کسی تنازعے کا خواہاں نہیں۔ لیکن پاکستان کبھی جبر واستبداد اور بالادستی قائم کرنے کے رویے کو قبول نہیں کرے گا۔ ہم اپنی خود مختاری، بین الاقوامی قانون، اور ایک ایسے پُرامن خطے کے لیے پُرعزم ہیں جہاں اختلافات طاقت کے بجائے مذاکرات کے ذریعے حل ہوں۔

معرکۂ حق اب ہماری قومی یادداشت کا حصہ بن چکا ہے۔ یہ کوئی ایسا لمحہ نہیں تھا جسے ہم نے خود چُنا ہو، لیکن جب وقت آیا تو پوری قوم نے اپنی تمام تر صلاحیت اور عزم کے ساتھ اس کا مقابلہ کیا۔ یہ دن ہر سال ہمیں یاد دلاتا رہے گا کہ جو قوم اپنی قدر پہچانتی ہے، وہ اپنے دفاع کی طاقت بھی ہمیشہ رکھتی ہے۔

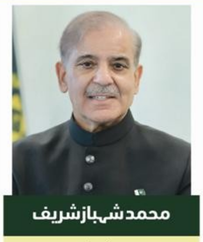

محمد شہباز شریف

وزیراعظم
اسلامی جمہوریہ پاکستان

معرکۂ حق اللہ تعالیٰ کے بے شمار انعامات اور احسانات پر اُس کے حضور سجدۂ شکر بجالانے کا دن ہے۔ آج ہم اس عزم، جرأت اور استقامت کو یاد کر رہے ہیں جس کا مظاہرہ پاکستان نے آزمائش کی گھڑی میں کیا اور دشمن کو عبرتناک شکست سے دوچار کیا۔

پوری قوم اپنے شہداء، اُن کے اہلِ خانہ اور ان غازیوں کو خراجِ عقیدت پیش کرتی ہے جو فولادی دیوار بن کر اپنے وطن کے دفاع کے لیے ڈٹ گئے۔ برّی، بحری، فضائی اور سائبر محاذوں پر ہماری افواج کے مربوط، منظم اور ہم آہنگ ردِ عمل نے پاکستان کو ایک ناقابلِ تسخیر قوت کے طور پر منوایا۔

معرکۂ حق اس حقیقت کی روشن دلیل ہے کہ پاکستانی قوم امن پسند ہونے کے ساتھ ساتھ بہادر، باوقار، ثابت قدم اور غیرت مند قوم ہے، جسے نہ تو مرعوب کیا جا سکتا ہے اور نہ ہی کسی جارحیت کے ذریعے جھکایا جا سکتا ہے۔ معرکۂ حق تاریخ میں ایک ایسے عظیم کارنامے کے طور پر ثبت ہو چکا ہے جس میں دشمن کی بلا اشتعال جارحیت کے مقابلے میں پاکستان نے فیصلہ کن برتری حاصل کی۔ دشمن کو حقیقت کا ایسا سبق دیا گیا جس نے اُس کے ناقابلِ شکست ہونے کے زعم کو خاک میں ملا دیا۔

ہم چیف آف آرمی اسٹاف اور چیف آف ڈیفنس فورسز، فیلڈ مارشل سید عاصم منیر کو اُن کی جرأتمندانہ اور دلیرانہ قیادت پر بھرپور خراجِ تحسین پیش کرتے ہیں۔ ہم ایئر چیف مارشل ظہیر احمد بابر اور ایڈمرل نوید اشرف کو بھی اُن کی مدبرانہ حکمتِ عملی پر خراجِ تحسین پیش کرتے ہیں۔

ہم اپنی بہادر مسلح افواج کے افسران اور جوانوں کو بھی سلام پیش کرتے ہیں جنہوں نے پاکستانی قوم کی غیر متزلزل حمایت کے ساتھ پاکستان اور بھارت کے تناظر میں ایک نئے باب کا اضافہ کیا۔ پاکستان نے ایک جانب اپنے امن کے عزم کو واضح کیا، تو دوسری جانب دفاعی توازن کو بحال کرتے ہوئے اپنی سلامتی، خود مختاری اور علاقائی سالمیت کا بھرپور تحفظ یقینی بنایا۔

اس امر میں کوئی شبہ نہیں ہونا چاہیے کہ پاکستان کو کمزور کرنے یا اس کے خلاف کسی بھی جارحیت کا فوری، مؤثر اور ہمہ جہت جواب دیا جائے گا۔ ہم اپنی سرحدوں کے دفاع اور تحفظ کے لیے پُرعزم اور مکمل طور پر چوکس ہیں۔ پاکستان ‘‘فتنہ الخوارج’’ اور ‘‘فتنہ الہندوستان’’ کے مکمل خاتمے اور دہشت گردی کے ناسور کو منطقی انجام تک پہنچانے کے لیے بھی ثابت قدمی سے اپنی کوششیں جاری رکھے گا۔

پاکستان کا تذکرہ ‘‘کشمیر’’ کے بغیر مکمل نہیں ہو سکتا، جو برصغیر کی تقسیم کا نامکمل ایجنڈا ہے۔ مسئلہ کشمیر کے حل کے بغیر جنوبی ایشیاء میں پائیدار تزویراتی استحکام کا خواب شرمندۂ تعبیر نہیں ہو سکتا۔ یہ مسئلہ اقوامِ متحدہ کی قراردادوں اور کشمیری عوام کی امنگوں کے مطابق حل ہونا چاہیے۔ پاکستان کشمیری عوام کے حقِ آزادی اور حقِ خودارادیت کی ہمیشہ بھرپور حمایت جاری رکھے گا۔

آج پاکستان کو ایک ذمہ دار ملک کے طور پر تسلیم کیا جا رہا ہے، جو نہ صرف اپنے دفاع کی بھرپور صلاحیت رکھتا ہے بلکہ عالمی امن اور استحکام کے ضامن کے طور پر بھی ابھرا ہے۔ امریکہ اور ایران کے درمیان جاری تنازع میں ایک اہم ثالث کے طور پر پاکستان کے کردار اور قیامِ امن کے لیے ہماری مسلسل کوششوں کو عالمی سطح پر سراہا گیا ہے۔ پاکستان تنازع کے پُرامن حل کے لیے اپنی کاوشیں جاری رکھنے کے عزم پر قائم ہے۔

آیئے، آج معرکۂ حق کا ایک سال پورا ہونے پر اپنے شہداء کی عظیم قربانیوں کو یاد کرتے ہوئے اس عہد کی تجدید کریں کہ ہم ‘‘فولادی دیوار’’ بن کر اپنے دشمنوں کا مقابلہ کریں گے اور اس عظیم وطن کی شان و عظمت کے لیے بے لوث محنت جاری رکھیں گے۔

سینیٹر محمد اسحاق ڈار

نائب وزیرِاعظم و وزیرِخارجہ
اسلامی جمہوریہ پاکستان

آج ہم معرکۂ حق کی پہلی سالگرہ منا رہے ہیں، جو ہماری قومی تاریخ کا ایک فیصلہ کن باب ہے۔ یہ محض کیلنڈر کی ایک تاریخ نہیں بلکہ جرأت، اتحاد اور غیر متزلزل عزم کی ایک پیاری داستان ہے جس میں ہر سپاہی ثابت قدم رہا اور پوری قوم اس کے شانہ بشانہ کھڑی رہی الحمدللہ۔

اس موقع پر میں اپنی مسلح افواج کے بہادر افسران اور جوانوں، قوم کے بیٹوں اور بیٹیوں کو سلام پیش کرتا ہوں، جنہوں نے نظم و ضبط، حوصلے اور عزم کے ساتھ وطنِ عزیز کا دفاع کیا۔

میں پاکستان کے عوام کو بھی دلی خراجِ تحسین پیش کرتا ہوں، جن کا اتحاد ہماری سب سے بڑی طاقت ثابت ہوا۔ کیونکہ جب قوم یکجا ہو جائے تو دنیا کی کوئی طاقت اس کی بنیادوں کو متزلزل نہیں کر سکتی۔

گزشتہ سال جب ہم پر جارحیت مسلط کی گئی تو وزیر اعظم محمد شہباز شریف کی قیادت میں پاکستان نے تحمل، بصیرت اور اصولی مؤقف کے ساتھ ردِ عمل دیا۔ ہمارا جواب متوازن، ذمہ دارانہ اور نہایت مؤثر تھا، جو جذبات کے بجائے اصولوں اور قومی مفاد کی بنیاد پر استوار تھا۔

آپریشن **بُنیانٌ مَّرصُوص** محض ایک عسکری کامیابی نہیں تھا۔ اقوامِ متحدہ کے منشور کے مطابق پاکستان نے اُس وقت کے جنرل سید عاصم منیر، اور جو اب فیلڈ مارشل اور چیف آف ڈیفنس فورسز ہیں، اُن کی قیادت میں اپنے فطری حقِ دفاع کا استعمال کرتے ہوئے ایک پُرعزم، فیصلہ کن اور متناسب جواب دیا، جو صرف بھارت کے عسکری اہداف تک محدود تھا۔

ایئر چیف مارشل ظہیر احمد بابر سدھو کی قیادت میں پاک فضائیہ نے نمایاں عملی کامیابیاں حاصل کیں، جن میں متعدد بھارتی جنگی طیاروں کو مار گرانا اور اہم عسکری اہداف کو مؤثر انداز میں نشانہ بنانا شامل ہے۔ یہ حقائق مکمل طور پر دستاویزی شکل میں موجود ہیں اور ناقابلِ تردید ہیں۔ اسی دوران ایڈمرل نوید اشرف کی قیادت میں پاک بحریہ ہر قسم کی بحری جارحیت کا مقابلہ کرنے کے لیے مکمل طور پر تیار رہی۔

اپنے اس متوازن اور پُرعزم ردِ عمل کے ذریعے پاکستان نے دنیا کو ایک واضح اور دوٹوک پیغام دیا کہ پاکستان امن کا خواہاں ہے، تاہم وہ اپنی عزت، خود مختاری، علاقائی سالمیت اور سیاسی آزادی پر کبھی سمجھوتہ نہیں کرے گا۔ انشاءاللہ۔

اس نازک مرحلے کے دوران، میں نے دفترِ خارجہ میں اپنے رفقائے کار کے ہمراہ فعال سفارتی رابطہ کاری جاری رکھی اور دوطرفہ و عالمی سطح پر پاکستان کا مؤقف مؤثر انداز میں پیش کیا، جس سے پاکستان کے قانونی، ذمہ دارانہ اور محتاط ردِ عمل کے حوالے سے عالمی سطح پر بہتر آگاہی پیدا ہوئی۔

گزشتہ سال کے واقعات اس حقیقت کی بھی یاددہانی کراتے ہیں کہ جنوبی ایشیاء میں پائیدار امن اُس وقت تک ممکن نہیں جب تک بنیادی تنازعات، بالخصوص جموں و کشمیر کے مسئلے، کو اقوامِ متحدہ کی سلامتی کونسل کی قراردادوں اور کشمیری عوام کی امنگوں کے مطابق منصفانہ طور پر حل نہیں کیا جاتا۔

پاکستان خطے میں امن و استحکام کے فروغ کے لیے اپنے عزم پر ثابت قدم ہے۔ ہم ‘‘مکالمے اور سفارت کاری’’ اور انصاف و باہمی احترام کی بنیاد پر تنازعات کے حل پر یقین رکھتے ہیں۔ تاہم، ہم اس عزم کا اعادہ بھی کرتے ہیں کہ وطنِ عزیز کے خلاف کسی بھی خطرے کا جواب قومی اتحاد، غیر متزلزل عزم اور ہر دستیاب قوت کے ذریعے سے دیا جائے گا۔

معرکۂ حق کی یہ سالگرہ صرف ماضی کو یاد کرنے کا موقع نہیں بلکہ مستقبل کی سمت متعین کرنے کا بھی عہد ہے — ایک ایسا مستقبل جہاں پاکستان صرف دفاع میں ہی نہیں بلکہ معیشت، تعلیم اور دیگر سماجی شعبوں میں بھی انشاء اللہ مضبوط ہو؛ ایک ایسا مستقبل جہاں ہماری نوجوان نسل اعتماد کے ساتھ قیادت کرے اور پاکستان عالمی برادری میں وقار کے ساتھ اپنا مقام مزید مستحکم کرے۔

آیئے، آج کے دن ہم اپنے اجتماعی عہد کی تجدید کریں۔ متحد رہنے کا عہد؛ تقسیم کو مسترد کرنے کا عہد؛ اور ایک پُرامن، خوشحال اور مضبوط پاکستان کے لیے مسلسل محنت کرنے کا عہد — کیونکہ معرکۂ حق کی روح صرف ہماری تاریخ میں رقم نہیں بلکہ ہم میں سے ہر فرد کے اندر زندہ ہے اور انشاءاللہ زندہ رہے گی۔

پاکستان زندہ باد!

خواجہ محمد آصف

وزیرِ دفاع
اسلامی جمہوریہ پاکستان

معرکۂ حق کی تاریخی فتح کی پہلی سالگرہ کے موقع پر میں پاکستانی عوام کو دل کی گہرائیوں سے مبارکباد پیش کرتا ہوں اور اپنی مسلح افواج کو خراجِ تحسین پیش کرتا ہوں۔ یہ دن ہماری قومی تاریخ کا ایک فیصلہ کن باب ہے، ایک ایسا لمحہ جب جرأت، اتحاد اور پیشہ ورانہ مہارت یکجا ہوئیں، اور قوم نے اپنی خود مختاری کے تحفظ کے لیے اپنے محافظوں کے شانہ بشانہ سیسہ پلائی ہوئی دیوار کی مانند کھڑے ہو کر دکھایا۔

معرکۂ حق محض ایک عسکری کامیابی نہیں تھا؛ یہ ایک مستقل لکیر تھی جو کھینچ دی گئی۔ دنیا نے نہ صرف پاکستان کی صلاحیت بلکہ تحمل کا مظاہرہ بھی دیکھا۔ کوئی بھی غلط فہمی میں نہ رہے: پاکستان کے خلاف کسی بھی آئندہ جارحیت کا جواب کہیں زیادہ فیصلہ کن، جامع اور بھرپور ہوگا۔

پاکستان نہ اُس وقت تصادم کا خواہاں تھا اور نہ آج ہے۔ ہم امن، علاقائی استحکام اور ذمہ دارانہ ریاستی طرزِ عمل کے لیے پُرعزم ہیں۔ لیکن امن کی ہماری خواہش کو کبھی کمزوری نہ سمجھا جائے۔ پاکستان کے خلاف کوئی بھی مہم جوئی محدود نہیں رہے گی۔ ہم میں یہ عزم اور صلاحیت دونوں موجود ہیں کہ ہم پر مسلط کی جانے والی کسی بھی کشیدگی کا رخ اور انجام خود طے کر سکیں۔

اگر کوئی اب بھی یہ سمجھتا ہے کہ پاکستان پر دباؤ ڈالا جا سکتا ہے، اسے تنہا کیا جا سکتا ہے، یا مجبور کیا جا سکتا ہے، تو معرکۂ حق نے اس وہم کو ہمیشہ کے لیے دفن کر دیا ہے۔ آج برّی، بحری، فضائی، سائبر اور ابھرتے ہوئے شعبوں میں ہماری صلاحیتیں پہلے سے کہیں زیادہ مربوط، فعال اور جنگی طور پر مستعد ہیں۔

ہماری سب سے بڑی طاقت ہمارا ناقابلِ شکست قومی اتحاد ہے۔ پاکستانی عوام، ریاست اور مسلح افواج "**بُنیانٌ مَّرصُوص**" کی مانند، ایک ناقابلِ تسخیر سیسہ پلائی ہوئی دیوار بن کر متحد کھڑے ہیں۔ اسی اتحاد نے تزویراتی توازن کو بنیادی طور پر بدل دیا۔

پاکستان جموں و کشمیر کے تنازع کے پرامن حل کے لیے اقوامِ متحدہ کی قراردادوں اور کشمیری عوام کی امنگوں کے مطابق پُرعزم ہے۔

آج پاکستان ایک ذمہ دار اور مضبوط ریاست کے طور پر پہچانا جاتا ہے جو نہ صرف اپنی سلامتی کا تحفظ کرتا ہے بلکہ متوازن اور ذمہ دارانہ سفارت کاری کے ذریعے علاقائی اور عالمی استحکام میں بھی کردار ادا کر رہا ہے۔

یومِ معرکۂ حق کے اس موقع پر، ہم اپنے شہداء کی قربانیوں کو خراجِ عقیدت پیش کرتے ہیں اور اس عہد کی تجدید کرتے ہیں کہ جب بھی پاکستان کو کسی چیلنج کا سامنا ہوگا، قوم اپنی مسلح افواج کے ساتھ متحد کھڑی ہوگی۔ یہ دن صرف فتح کی یاد نہیں، بلکہ اعتماد، صراحت اور غیر متزلزل عزم کے ساتھ آگے بڑھنے کا وعدہ بھی ہے۔

پاکستان زندہ باد!

فیلڈ مارشل سیّد عاصم منیر

ہلال جرأت ، نشانِ امتیاز (ملٹری)
چیف آف آرمی سٹاف اور
چیف آف ڈیفنس فورسز

یومِ معرکۂ حق ہمیں ان تاریخی لمحات کی یاد دلاتا ہے جب افواج پاکستان اور پوری قوم نے سیسہ پلائی دیوار بن کر دشمن کی جارحیت کو ناکام بنا دیا۔ بلا شبہ یہ عظیم فتح اللہ تعالیٰ کی نصرت، شہداء کی قربانیوں، افواج پاکستان کی پیشہ ورانہ مہارت اور قومی یکجہتی کا نتیجہ تھی۔ ہم وہ لمحات فراموش نہیں کر سکتے جب دشمن نے پہلگام فالس فلیگ آپریشن کی آڑ میں مادرِ وطن کی شہری آبادی اور عبادت گاہوں کو نشانہ بنایا، جس کے نتیجے میں خواتین ،بچوں اور بزرگوں سمیت بے گناہ شہری شہید ہوئے۔اس کھلی جارحیت کے جواب میں افواج پاکستان کا آپریشن **بُنیانٌ مَّرصُوص** ایک دو ٹوک پیغام تھا کہ ہم اپنے شہریوں کی سلامتی اور علاقائی خود مختاری کے تحفظ کے لیے ہمیشہ کی طرح تیار، پُرعزم اور سیسہ پلائی ہوئی دیوار ہیں۔

اس روز ہماری برّی ،بحری اور فضائی افواج نے دشمن کی عددی برتری کے زعم کو خاک میں ملا کر ثابت کر دیا کہ مادر وطن کے چپے چپے کے دفاع کے لیے ہمارا عزم ناقابلِ تسخیر اور فیصلہ کن ہے۔ معرکۂ حق صرف ایک عسکری کاروائی ہی نہیں تھی بلکہ قومی وقار اور خودداری کا اظہار بھی تھا۔ آج دنیا ہمیں ایک مضبوط اور خوددار ریاست کے طور پر جانتی ہے۔ بلاشبہ یہ مقام ہمیں ہماری ثابت قدمی اور قومی یکجہتی کی بدولت نصیب ہوا ہے۔

مستقبل کے پیچیدہ چیلنجز سے نمٹنے کے لیے جدید ٹیکنالوجی میں مہارت ناگزیر ہے۔ الحمدللہ، پاکستان کی مسلح افواج مستقبل کے ہائبرڈ، روایتی اور غیر روایتی خطرات سے پوری طرح آگاہ اور ان سے نمٹنے کی مکمل صلاحیت رکھتی ہیں۔ اگر آئندہ بھی کسی نے ہماری خود مختاری کو چیلنج کرنے کی کوشش کی تو ہمارا جواب اس کی سوچ سے بھی زیادہ شدید اور برق رفتار ہوگا۔ میں یہ بھی واضح کر دینا چاہتا ہوں کہ مسئلہ کشمیر کے منصفانہ حل کے بغیر جنوبی ایشیاء میں پائیدار امن قائم نہیں ہو سکتا۔ حق خود ارادیت کے حصول میں ہم کشمیری عوام کے ساتھ ہیں اور ہر سطح پر ان کی اخلاقی و سفارتی حمایت جاری رکھیں گے۔ ہم دہشت گردی کے خلاف جنگ کو منطقی انجام تک پہنچانے کے لیے پرعزم ہیں،اور فتنہ الخوارج اور فتنہ الہندوستان سمیت پاکستان کی سلامتی اور استحکام کے لیے خطرہ بننے والے تمام فتنوں کا قلع قمع کر دیں گے ۔ آپریشن غضب للحق ہمارے اسی عزم کا اظہار ہے کہ ہم افغانستان سمیت کسی ملک کی سرزمین کو اپنے خلاف استعمال کرنے کی اجازت نہیں دیں گے۔

مجھے اپنی قوم، خصوصاً نوجوانوں کی صلاحیتوں پر فخر ہے۔ بلاشبہ نوجوان نسل ہمارا قیمتی اثاثہ ہے۔ جس طرح انہوں نے آپریشن **بُنیانٌ مَّرصُوص** کے دوران اپنی صلاحیتوں کا مظاہرہ کر کے دشمن کے جھوٹے پروپیگنڈہ کو ناکام بنایا ،اس پر میں انہیں خراج تحسین پیش کرتا ہوں۔ مجھے امید ہے کہ پاکستان کے استحکام اور تحفظ کے لیے آئندہ بھی جب انہیں پکارا جائے گا وہ ہمارے شانہ بشانہ سینہ سپر ہوں گے۔

میں قوم کے ساتھ ساتھ دنیا کو یہ پیغام دیتا ہوں کہ پاکستان ایک خوددار ملک اور پاکستانی قوم ایک حوصلہ مند قوم ہے ۔وقت ہمیں کئی بار آزما چکا ہے۔ الحمدللہ ،ہم قومی یکجہتی کی قوت سے ہر بار سرخرو ہوئے ہیں۔

آیئے ،آج کے دن ہم اپنے شہدائے وطن کی قربانیوں کو خراج تحسین پیش کرتے ہوئے اس عہد کی تجدید کریں کہ جب بھی وطن پر کوئی کڑا وقت آیا ہم سب اس کے تحفظ کے لیے سیسہ پلائی ہوئی دیوار بن جائیں گے ۔"بے شک اللہ اُن لوگوں کو پسند کرتا ہے جو اُس کی راہ میں صف بستہ ہو کر لڑتے ہیں، گویا وہ سیسہ پلائی ہوئی دیوار ہوں۔"(سورۃ الصف: آیت 4)

پاکستان ہمیشہ زندہ باد!

ایڈمرل نوید اشرف

نشانِ امتیاز
نشانِ امتیاز(ملٹری)،تمغہ بسالت
چیف آف دی نیول اسٹاف

آفیسرز، سیلرز اور پاکستان کے بہادر عوام، آج یومِ فتح کے موقع پر ہم اللہ سبحانہٗ وتعالیٰ کے شکر گزار ہیں،اور مئی 2025ء کے اس دن کو یاد کر رہے ہیں جو ہماری قومی تاریخ کا فیصلہ کن دن ہے۔ اس دن ہماری مسلح افواج نے بھارت کی بلاجواز جارحیت کے خلاف غیر متزلزل عزم کا مظاہرہ کیا۔ اس معرکہ کے دوران پاکستان نیوی بحیرہ عرب کی وسعتوں میں قوم کی پاسبان بن کر ڈٹی رہی۔

کشیدگی کے آغاز میں بھارتی نیوی نے شمالی بحیرہ عرب میں اپنی فرضی برتری کے زعم میں ایک بڑا بحری بیڑا تعینات کرنے کی کئی کوششیں کیں جس کا مقصد، ہمارے میری ٹائم انفراسٹرکچر کو دھمکانا، ہماری بحری تجارت میں خلل ڈالنا اور اقتصادی شہ رگ کو مفلوج کرنا تھا۔ تاہم، وہ پاکستان نیوی کے عزم، عسکری بصیرت، جنگی قابلیت اور آپریشنل تیاریوں کے بارے میں غلط اندازہ لگا بیٹھا۔ ہمارے سرویلنس نیٹ ورک نے سمندروں میں ہونے والی ہر نقل و حرکت کی تفصیلی معلومات کی فراہمی کو یقینی بنایا۔ دشمن نے جوں ہی بحری جنگی اثاثے تعینات کیے، ہمارے لانگ رینج میری ٹائم پٹرول ایئر کرافٹ اور نیٹ ورک سسٹمز نے ان کی کھوج لگائی اور ہر نقل و حرکت پر نظر رکھی۔ جب بھارتی طیارے P-8I نے ہماری فضائی حدود تک رسائی حاصل کرنے کی کوشش کی، اُسے فوراً شناخت کیا گیا، روکا گیا اور پسپائی پر مجبور کیا گیا۔ دشمن کا طیارہ بردار جہاز معمولی سی پیش قدمی کے بعد پیچھے ہٹ گیا اور ہماری بحری حدود اور ویپن سسٹم کے مار کرنے کے فاصلے سے دُور بھاگ کر اپنے نام نہاد محفوظ علاقے میں چھپ گیا۔ انڈین جہاز وکرانت جس پر دشمن کو بہت مان ہے، اُس نے بھی ہماری سمندری سرحدوں کے قریب آنے کی ہمت نہ کی۔ اُس کو احساس ہو گیا تھا کہ اگر وہ ہمارے حملے کی زد میں آگیا تو اس کا بچنا مشکل ہے اور اس کے دفاع کو شدید خطرہ لاحق ہوگا۔ اس آپریشنل مہارت نے ہمیں مسلسل نگرانی اور دفاعی برتری میں مدد دی۔

پاکستان نیوی کے جنگی اثاثوں کو تعینات کرنے کی حکمتِ عملی اور تہہ در تہہ دفاع نے اس بات کو یقینی بنایا کہ ہماری سمندری گزرگاہیں فعال رہیں اور دشمن ان میں کسی قسم کا خلل نہ ڈال سکے۔ بھارت کے مغربی ساحل پر تجارتی سرگرمیاں شدید متاثر رہیں، جبکہ اسی دوران کراچی، بن قاسم اور گوادر کی ہماری بندرگاہوں میں بحری تجارتی جہازوں کی آمد و رفت کا سلسلہ بغیر کسی تعطل کے جاری رہا۔ قومی معیشت کا پہیہ رواں دواں رہا اور سمندری تجارت اور انرجی کی بلا روک ٹوک نقل و حرکت جاری و ساری رہی۔ یہ صرف ایک عسکری کامیابی نہ تھی بلکہ یہ حکمتِ عملی کی بھی فتح تھی۔ اللہ سبحانہ وتعالیٰ کے خصوصی فضل اور قومی بحری پاسبانوں کی پیشہ ورانہ صلاحیتوں کے سبب ہم نے معرکۂ حق 2025ء کے دوران دشمن کے خلاف فیصلہ کن دفاع کو یقینی بنایا۔ دشمن کی جارحیت کا مقابلہ کرنے، مستقبل کی جنگیں لڑنے اور فتح حاصل کرنے کے لیے ہم میری ٹائم سیکیورٹی ماحول کے خدوخال میں ہونے والی تبدیلیوں اور جنگ کے بدلتے ہوئے کردار سے بخوبی واقف ہیں۔

مستقبل کا جنگی میدان غیر متوقع رفتار اور وسعت کے ساتھ بدل رہا ہے۔ جیسا کہ بحرِ ہند میں سیکیورٹی صورتحال بدستور پیچیدہ ہے ہمیں اس بات کا بخوبی ادراک ہے کہ روایتی جنگ اب کثیر الجہتی آپریشنز میں تبدیل ہو چکی ہے۔ مستقبل کو مدنظر رکھتے ہوئے ہمیں احساس ہے کہ مستقبل کی جنگیں صرف جنگی ہتھیاروں کی طاقت سے نہیں جیتی جائیں گی بلکہ فتح ان افواج کا مقدر ہو گی جو اعلیٰ فکری بصیرت، ٹیکنالوجی کے اعتبار سے برتر، انفارمیشن آپریشنز کی مہارت اور باہمی ربط جیسی خصوصیات کی حامل ہو گی۔

ٹائپ 054A/P فریگیٹس، ایئر انڈیپینڈنٹ سسٹم کی حامل ہنگور کلاس آبدوزوں، لانگ رینج میری ٹائم پیٹرول جیٹ طیاروں کی پاکستان نیوی میں شمولیت سے ہماری جنگی صلاحیتوں میں مزید اضافہ ہوگا۔ مستقبل کی جنگوں کے تقاضوں کو پورا کرنے کے لیے ہم عصرِ حاضر کی جدید ٹیکنالوجی بشمول آرٹیفیشل انٹیلیجنس سے لیس خودکار نظام، خلائی اور سائبر صلاحیتوں کے حصول کے لیے کوشاں ہیں۔ کثیر الجہتی آپریشنز کو انجام دینے کے لیے ہم اپنے فورس اسٹرکچر اور جنگی منصوبوں کو ترتیب دے رہے ہیں تاکہ مختلف شعبہ جات میں برتری حاصل کی جائے، دشمن کسی جارحیت کی جرأت نہ کرے اور ہماری بحری سالمیت اور میری ٹائم مفادات کی طرف میلی آنکھ سے نہ دیکھ سکے۔ قوم کے لیے میرا پیغام ہے کہ پاکستان نیوی اپنی درخشاں روایات کو زندہ رکھتے ہوئے بحری سرحدوں کے دفاع کے لیے ہر لمحہ تیار ہے۔ ہم نہ صرف اپنے دفاع کو ناقابلِ تسخیر بنائیں گے، بلکہ اللہ سبحانہٗ وتعالیٰ کی مدد سے سمندر میں دشمن کی کسی بھی جارحیت کو ناکام بنا کر برتری اور نصرت حاصل کریں گے۔

پاکستان نیوی زندہ باد!
پاکستان پائندہ باد!

ائیر چیف مارشل ظہیر احمد بابر سدھو

نشانِ امتیاز (ملٹری)، ہلال جرأت
چیف آف دی ائیر سٹاف
پاکستان ائیر فورس

معرکۂ حق آپریشن **بُنیانٌ مَّرصُوص** کی پہلی سالگرہ پر میں تمام اہلیانِ وطن بشمول مسلح افواج کے کارکنان کو دشمن کی جارحیت کے خلاف پیشہ ورانہ مہارت اور شجاعت پر خراجِ تحسین پیش کرتا ہوں۔

یقیناً، یہ دن ہماری تاریخ میں ایک اہم سنگ میل ہے۔ دشمن نے پہلگام واقعہ کے بعد پاکستانی قوم کے ناقابلِ تسخیر عزم وحوصلے کو خاطر میں نہ لاتے ہوئے ایک پُرامن ملک کو للکارا ۔ بلاشبہ پاک فضائیہ نے دیگر مسلح افواج کے ہمراہ دشمن کو ایسی فیصلہ کن ضرب لگائی جس نے دنیا کو ورطۂ حیرت میں مبتلا کر دیا۔ مجھے فخر ہے کہ بے مثال جرأت، پیشہ ورانہ مہارت اور قربانی کے جذبے سے سرشار پاک فضائیہ نے ہمیشہ کی طرح قائد کے اوجِ کمال کے تصور کو مد نظر رکھتے ہوئے عددی برتری رکھنے والے دشمن کو شکست دینے کی سنہری روایت کو برقرار رکھا۔

میرے عزیز ہم وطنو! تاریخ میں پہلی بار پاک فضائیہ نے فل سپیکٹرم آپریشنز کا استعمال کیا جس میں کثیر الجہتی جنگی صلاحیتوں یعنی سپیس، سائبر، الیکٹرانک وار فیئر اور جدید ترین ٹیکنالوجی کا استعمال کیا گیا۔ یہاں یہ بات قابلِ ذکر ہے کہ یہ شاندار فتح پاک فضائیہ کی حالیہ چند برسوں میں جدت پر مبنی کاوشوں کا نتیجہ ہے جو قلیل مدت میں جدید جنگی تقاضوں کے پیشِ نظر خود انحصاری اور مقامیت پروری کی ایک جامع حکمت عملی کے تحت اپنائی گئی۔

اس یادگار دن پر میں آپ کو یقین دلاتا ہوں کہ پاک فضائیہ ملکی دفاع کا ایک اہم ستون ہونے کے ناطے فضائی سرحدوں کی نگرانی کا قومی فریضہ بطریقِ احسن ادا کرتی رہے گی۔ اس موقع پر ہم آپریشن **بُنیانٌ مَّرصُوص** کے شہداء کو خراجِ تحسین پیش کرتے ہیں جن کی لازوال قربانیوں کی بدولت آج ہم عزت اور وقار کے ساتھ زندہ ہیں۔

اللہ تعالیٰ ہماری کاوشوں کی رہنمائی فرمائے اور ہمیں پاکستان کی فضائی سرحدوں کی حفاظت کرنے کی قوت عطا فرمائے۔ آمین!

پاک فضائیہ زندہ باد!
پاکستان پائندہ باد!

PID (I) 9056-D/25

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
روزاني عبرت
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پهلوار پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

آچر 10 مئي 2026ع

پيٽروليم اگهن ۾ واڌ: عوام جي برداشت جو امتحان ڪڏهن ختم ٿيندو؟

ملڪ ۾ هڪ ڀيرو ٻيهر پيٽرول ۽ ڊيزل جي قيمتن ۾ واڌ ڪري عام ماڻهوءَ جي زندگي وڌيڪ مشڪل بڻائي وئي آهي. وفاقي حڪومت پاران پيٽرول 14 رپيا 92 پئسا ۽ ڊيزل 15 رپيا مهانگو ڪرڻ ڪانپوءِ پيٽرول جي نئين قيمت 414 رپيا 78 پئسا، جڏهن ته ڊيزل جي قيمت 414 رپيا 58 پئسا مقرر ڪئي وئي آهي. بظاهر اها واڌ رڳو پيٽروليم شين تائين محدود نظر اچي ٿي پر حقيقت ۾ ان جا اثر ملڪي معيشت، واپار، ٽرانسپورٽ ۽ عوام جي زندگيءَ تي پون ٿا. پيٽروليم شين جي اگهن ۾ اضافي سان گڏ هفتيوار مهانگائيءَ جي شرح ۾ 0.79 سيڪڙو اضافو رڪارڊ ٿيو آهي، جڏهن ته سالياني بنيادن تي مهانگائي 15.16 سيڪڙو تائين پهچي چڪي آهي. اهي انگ اکر رڳو نه آهن پر ملڪ جي ڪروڙين ماڻهن جي تڪليفن، بيچيني ۽ معاشي بحران جي عڪاسي ڪن ٿا. جڏهن پيٽرول مهانگو ٿئي ٿو ته ان سان گڏ ٽرانسپورٽ جو خرچ وڌي وڃي ٿو جنهن جو سڌو اثر خوراڪ، زرعي شين، ڪاروبار ۽ صنعتي پيداوار تي پوي ٿو نتيجي طور هر شيءِ مهانگي ٿي وڃي ٿي ۽ عام ماڻهوءَ جي خريداريءَ جي طاقت گهٽجي وڃي ٿي.

شماريات کاتي موجب گذريل هفتي دوران 22 ضروري شين جا اگهه وڌي ويا آهن. اٽي جي اگهه ۾ 74 رپيا 75 پئسا اضافو رڪارڊ ٿيڻ انتهائي ڳڻتي جوڳو آهي، ڇاڪاڻ ته اٽو ملڪ جي هر گهر جي بنيادي ضرورت آهي. جڏهن عام ماڻهوءَ کان اٽو، کير ۽ گوشت جهڙيون شيون به پري ٿيڻ لڳن ته اهو رڳو معاشي بحران نه پر سماجي بحران پڻ بڻجي وڃي ٿو. مرغيءَ جي گوشت ۾ 48 رپيا 40 پئسا واڌ ظاهر ڪري ٿي ته خوراڪ جي شعبي ۾ به بيقابو مهانگائي جاري آهي. ڏهي 4 رپيا، کير 2 رپيا 77 پئسا ۽ گوشت 8 رپيا 3 پئسا في ڪلو مهانگو ٿيڻ سڌي ريت وچولي ۽ غريب طبقي جي بجيٽ تي حملو آهي. اڳ ئي گهٽ آمدني رکندڙ ماڻهو پنهنجن ٻارن لاءِ مناسب خوراڪ مهيا ڪرڻ ۾ ڏکيائيون محسوس ڪري رهيا هئا، هاڻي نئين مهانگائي سندن مشڪلاتن ۾ وڌيڪ اضافو ڪري ڇڏيو آهي. ملڪ جي معيشت جو وڏو دارومدار ٽرانسپورٽ ۽ زرعي آمدنيءَ تي آهي، جڏهن ڊيزل مهانگو ٿئي ٿو ته ان جو اثر زراعت تي وڌيڪ پوي ٿو. ٽريڪٽر، ٽيوب ويل، فصلن جي ڪٽائي ۽ مال برداري سڀ ڊيزل سان ڳنڍيل آهن. اهڙي صورتحال ۾ زرعي پيداوار جي لاڳت وڌندي، جنهن جو نتيجو ايندڙ مهينن ۾ وڌيڪ مهانگائيءَ جي صورت ۾ نڪري سگهي ٿو. ٻئي طرف حڪومت جو موقف آهي ته عالمي مارڪيٽ ۾ تيل جون وڌندڙ قيمتون، آءِ ايم ايف جي شرط ۽ مالي خساري سبب اهڙا فيصلا ڪرڻا پئي رهيا آهن پر سوال آهي ته آخر انهن پاليسين جو بار هر دفعي رڳو عوام کي ڇو ٿو ڀوڳڻو پوي؟ ملڪ ۾ اشرافيه لاءِ سهولتون برقرار آهن پر عام ماڻهوءَ لاءِ زندگي ڏينهون ڏينهن ڏکي بڻجي رهي آهي. عوام کي نه رڳو پيٽرول مهانگو ملي رهيو آهي پر بجلي، گيس، خوراڪ ۽ دوائن جا اگهه به مسلسل وڌي رهيا آهن.

حقيقت اها آهي ته جڏهن به پيٽروليم شين جي قيمتن ۾ واڌ ٿيندي آهي ته واپاري هٿرادو طور اگهن ۾ ٻيڻ کان ٽيڻ تائين واڌ ڪري ڇڏيندا آهن. جڏهن ته سرڪاري سطح تي قيمتن تي ڪنٽرول ڪرڻ جون دعوائون ته ڪيون وڃن ٿيون پر عملي طور مارڪيٽن ۾ ڪوبه مؤثر نظام نظر نٿو اچي، بلڪ حقيقت اها آهي ته ضلعي ۽ تعلقي سطح تي ڊي سي ۽ اي سي صرف رمضان جي مهيني ۾ هڪ اڌ دڪانن تي ڇاپا هڻي فوٽو سيشن ڪري هليا ويندا آهن. باقي ڏينهن ۾ ته هنن جو مهانگائيءَ سان ڪو سروڪار ئي ناهي هوندو. انهيءَ جو نتيجو اهو آهي جو منافعي خوري وڌي وئي آهي ۽ عوام بيوس نظر اچي رهيو آهي. تنهنڪري ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته حڪومت رڳو عارضي قدم کڻڻ بدران ڊگهي مدي واريون معاشي پاليسيون جوڙي ته جيئن عوام کي رليف ملي سگهي. موجوده حالتن ۾ عوام بيان نه پر رليف چاهي ٿو ڇو ته مهانگائيءَ جو مسلسل وڌندڙ بار هاڻي ماڻهن جي برداشت کان ٻاهر ٿيندو پيو وڃي. بهرحال اڃان به وقت آهي: اگر انهيءَ کي روڪڻ جي ڪوشش نه ڪئي وئي ته پوءِ اڳتي هلي اهو اقتدار ڌڻين لاءِ مشڪلاتون پيدا ڪري سگهي ٿو.

زندگيءَ کي زندگي سمجهي جيئڻ، گذارڻ!

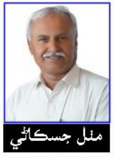
مَلَل جسڪاڻي

زندگي صرف اِها نه آهي جيڪا اسين جيئان پيا، زندگي اها به آهي جيڪا هي به اکر پڙهندڙ جيئن پيا. زندگي اها به آهي جيڪا ٻيا جيئن پيا. امير، غريب، فقير، عام ماڻهو. هر ڪو زندگي جيئي پيو. تحرير صرف اها نه آهي، جيڪا اسين لکون يا اوهان پڙهندڙن مان جيڪي جيئن لکن جيڪو جيڪو به لکي ٿو. هر ڪو پنهنجي سمجهه مطابق لکي ٿو. ان کي سمجهڻ جي ضرورت هوندي آهي جيئن دل جوي پئي، تيئن لکندس. ته ڪو ڇا، ڪو ڇا سمجهندو ڪو خوش ٿيندو ڪو سوچن ۾ ٻڏي ويندو "ڪو"... ان آخري "ڪو" ۾ جيڪو جيڪو به آهي، اهو سمجهي سگهي ته سمجهي، ته مون کي سندس سوچ، لوچ، سمجهه جو اندازو آهي البت "ڪو"، بلڪ "ڪي"، مون کي نه سمجهه ۾ آيا ۽ شايد نه ئي سمجهه ۾ ايندا منهنجي اها حلت. مون اڪيلي جي نه آهي اهڙي ساڳي صورتحال ٻين به گهڻن جي آهي ان صورتحال کي به جيڪو سمجهي سگهي، سو سمجهي جو ته ماڻهو ماڻهو جي سوچ پنهنجي، سمجهه پنهنجي، نيت پنهنجي ماڻهن جي صرف دنيا ساڳي آهي هي دنيا، جيڪا پنهنجي آهي ان جو هڪ سچ اهو آهي. ته هن دنيا ۾ موجود زمين جيڪا بظاهر ملڪن ۾ ورهايل آهي اها اصل ۾ هر هڪ جي پنهنجي نه هوندي به، هر هڪ جي پنهنجي زمين به آهي زمين ۾ پوکيل فصل باغ باغيچا، سڀ ڪجهه، هر هڪ جو پنهنجو نه هوندي به، ان جو پنهنجو به آهي. پر سمجهو ڪي سمجهن اڻ ڄاڻ ڪو نه ڄاڻن جيڪو ڄاڻڻ جي ڪوشش ڪندو، اهو دير مدار ڄاڻي سگهندو، جيڪو ڄاڻڻ جي ڪوشش ئي نه ڪندو، اهو اڻڄاڻ ئي رهندو!

صبح وارو پنڌ ڪرڻ منهنجو معمول آهي مون کي حسين ۽ جميل جمالياتي حُسن به ڏسڻو هوندو آهي جيئيت جو جاڳڙو به وڻڻو هوندو آهي پوکيل فصل ۽ باغ به مون کي ڏسڻا هوندا آهن زميندارن (آبادگارن) ۽ هارين جي دلچسپي جو اندازو به ڪرڻو هوندو آهي ماڻهن جو معمول پڻ پسڻو هوندو آهي. آئون صبح سوير ڏسندو آهيان. هاري پنهنجي هاريپي واري زمين، زمين ۾ پوکيل فصل ۾ پهتل هوندو آهي اهو سندس پوکيل پوک جي سار لهندو آهي. سنڀال ڪندو آهي. ضروري ڪم ڪار ڪندو آهي سوچيو ته سمجهو، لوچيو ته لهو. دنيا ۾ صرف هاري ئي آهي. جيڪو اڪثر پنهنجي هاريپي واري زمين ۾، سندس نئين پوکجندڙ فصل واري زمين ۾ يا پوکيل فصل ۾ هوندو آهي پنهنجي ڪم جي تياري ۾ هوندو آهي يا ڪم ۾ مشغول هوندو آهي پنهنجو جهڙو به سماج آهي. تهڙا رشتا ناتا ۽ واسطا آهن اهڙيون ئي ياريون دوستيون آهن پنهنجو ويجهو ۽ پري جو ماحول به ان نسبت سان آهي ان کي سمجهڻ جي ضرورت آهي جڏهن عام خاص ماحول کي سمجهنداسين تڏهن زندگيءَ کي سمجهي سگهنداسين جڏهن زندگيءَ کي سمجهي سگهنداسين تڏهن ئي زندگيءَ کي زندگيءَ وانگر جيئي، گذاري سگهنداسين

فقير قادر بخش بيدل: روهڙيءَ جي ٽڪرين تي روحانيت جو ڦڙڪندڙ جهنڊو

امتياز علي ميمڻ

سنڌ جي ڌرتي هميشه صوفين، درويشن ۽ اولياءَن جي سرزمين رهي آهي جتي محبت، امن ۽ انسانيت جا درس هر دور ۾ ڏنا ويا آهن انهن ئي روشن ڪردارن مان هڪ اهم نالو فقير قادر بخش بيدل جو آهي، جنهن روهڙيءَ جي ٽڪرين تي روحانيت جو اهڙو ته جهنڊو ڦڙڪايو، جو اڄ به ماڻهن جي دلين ۾ ايمان ۽ عشق جي روشني پيدا ڪري ٿو.

فقير قادر بخش بيدل جي ولادت سان روهڙيءَ جي ٽڪرين ۾ صوفيانه فڪر جي خوشبوءِ وڌيڪ پکڙجي وئي بيدل سائين جي ڄمڻ بابت سندس فرزند فقير محمد محسن بيڪس پنهنجي هڪ فارسي شعر ۾ سن 1231 هجري لکيو آهي. بيدل سائين ذات جا قريشي، پاتولي ۽ خواجا سڏيا وڃن ٿا. بيدل سائين جي رسالي جي صفحي نمبر 44 تي محترم اختر درگاهي لکي ٿو ته فقير صاحب جا وڏا تسر جو ڪپڙو اُڻڻ ۽ پاٽولڪو ڌنڌو ڪندا هئا، جنهن سبب ڪين 'پاتولي' سڏيو ويندو هو.

بيدل سائين روهڙيءَ جي ٽڪرين تي سادي زندگي، عاجزي ۽ خدا سان عشق جي ذريعي ماڻهن کي سچائيءَ جو سبق سيکاريندا هئا. سندس شاعريءَ ۾ عشقِ الاهي وحدت الوجود ۽ انسان دوستيءَ جا پيغام نمايان نظر اچن ٿا.

بيدل سائين جي ڪلام ۾ حرص ۽ لالچ کان پري رهڻ، دل جي پاڪيزگي ۽ رب سان سچي محبت جو درس ملي ٿو هن ماڻهن کي اِهو سيکاريو ته اصل ڪاميابي مال ۽ دولت ۾ نه پر انسانيت جي خدمت ۽ دل جي سڪون ۾ آهي سندس درگاهه اڄ به عقيدتمندن لاءِ روحاني مرڪز جي حيثيت رکي ٿي، جتي ماڻهو سڪون، دعا ۽ روحاني آسرو حاصل ڪرڻ لاءِ اچن ٿا. بيدل سائين جي فڪر کي سندس شاعريءَ کانسواءِ سمجهڻ ڏکيو آهي سندس ڪلام دلين کي نرم ڪري ٿو ۽ انسان کي پنهنجي رب ڏانهن متوجه ڪري ٿو.

فقير قادر بخش بيدل جو عرس هر سال 14، 15 ۽ 16 ذوالقعد تي وڏي عقيدت ۽ احترام سان ملهايو ويندو آهي هن موقعي تي هزارين عقيدتمند درگاهه تي حاضري ڀرڻ لاءِ ايندا آهن درگاهه جي اڱڻ ۾ الستي فقير جهومندا رهن ٿا ۽ هر طرف 'الله هو' جون صدائون گونجنديون رهن ٿيون.

ثقافت کاتو، حڪومت سنڌ، هر سال 'بيدل ادبي ڪانفرنس'، مشاعرا ۽ راڳ رنگ

آءِ ايم ايف جي ملندڙ هر قسط سان وڌندڙ مهانگائي!

منظور ڪوسو

ڪجهه سال اڳ، جڏهن اڃا ڪي قدر ذهني آسودگي هئي ته مزاحيه ادب لکيو ويندو هو، ليکڪ مزاح لکي ماڻهن ۾ مُرڪون ورهائيندا هئا. ليکڪ به هن معاشري جو فرد آهي ۽ بنسبت ٻين جي ڪجهه وڌيڪ ئي حساس ٿئي ٿو. سو هاڻي مزاح لکڻ تقريبن گهٽجي ويو آهي. هنن حالتن ۾ مزاح لکڻ ته ائين لڳندو جيئن ڪو چريو قبرستان ۾ ويهي ٽهڪ ڏئي. حليم بروهي سٺو مزاح نگار هو ۽ هن جي وڃڻ ڪانپوءِ جهڙوڪ مزاح به جولاءِ 2010ع ۾ هن سان گڏ دفن ٿي ويو. ڊاڪٽر عزيز ٽالپر سٺا مزاحيه ڪالم لکندو هو پر اهو به هاڻي نظر نٿو اچي. مزاح جي ڳالهه پئي ڪئيسين ته هن خبرن کي ملائي نيوز ايڊيٽر هيئن هڪ خبر ناهي ملائي ته "ڊاڪٽر لائق شهر جو نئون ڊاڪٽر مقرر ٿيو آهي ۽ شهرين انتظاميه کان مطالبو ڪيو آهي ته قبرستان جي ايراضي ۾ اضافو ڪيو وڃي." ان ئي قسم جون به خبرون موبائل نيوز چئنل تي ٻڌيون، جنهن کي ملائي هن ريت پڙهي سگهجي ٿو "آءِ ايم ايف پاڪستان لاءِ 1.32 ارب ڊالر جي قسط منظور ڪري ورتي، پيٽرول في ليٽر 14.92 روپيا ۽ ڊيزل جي قيمت ۾ في ليٽر 15 روپيا واڌ ڪئي وئي." آءِ ايم ايف ڪڏهن به اسان جهڙن ملڪن کي بنا شرطن جي قرض نه ڏيندو آهي، قرض ڏيڻ کان پهرين قرض وصول ڪرڻ جا طريقا ۽ شرط طئي ڪندو آهي. جيئن چوڻي آهي ته "تيل ترن مان نڪرندو آهي" ان ريت هن قرض جي اوڳاڙي به توهان اسان کان ٿيندي آهي. هاڻي به آءِ ايم ايف 11 شرط عائد ڪيا ۽ جڏهن انهن تي عمل کان مطمئن ٿيو ته پوءِ ايگزيڪيوٽو بورڊ قسط منظور ڪئي. حڪمرانن لاءِ ته اها خوشيءَ جي خبر ٿي سگهي ٿي پر عام ماڻهوءَ لاءِ اها خبر وڌيڪ مهانگائي جو پيغام بڻجي سامهون آئي آهي. اڳي ئي مهانگائي جي جڪيءَ ۾ پسجندڙ ماڻهن جا هن خبر ڀڳهر ڪڍي ڇڏيا. پيٽروليم شين جا اگهه وڌڻ سان هر شيءِ تي مهانگائي پنهنجا پر وڇائي ڇڏيا. آمدني ۾ اضافو نه ٿئي ۽ اگهه وڌندا وڃن ته هن صورتحال کي ماڻهو ڪيئن منهن ڏئي سگهندا؟ وري ظلم اهو ته مهانگائي سان گڏ بيروزگاري به جام هجي ۽ هڪ اهڙو ملڪ جتي نوجوانن جي آدمشماري ڪل آباديءَ جو 65 سيڪڙو هجي، يعني جن جي عمر 30 سالن کان گهٽ هجي، ستم در ستم اِهو ته اهو نوجوان گهٽ پڙهيل لکيل هجي يا اعليٰ تعليم يافته گريجوئيٽ ۽ پوسٽ گريجوئيٽ هجڻ باوجود بيروزگار هجي ۽ مهانگائي به ڏينهون ڏينهن وڌندي وڃي ته اهڙي صورتحال ۾ جيئڻ ڪنهن ڪمال کان گهٽ ناهي. نوجوان ڪنهن ملڪ جو قيمتي اثاثو هوندا آهن پر اسان انهن کي قومي ترقيءَ لاءِ استعمال ڪرڻ ۽ انهن جي صلاحيتن کان فائدو وٺڻ بدران انهن تي بيروزگاري ۽ مهانگائيءَ جهڙيون بلائون ڇڏي انهن کي نفسياتي مريض بڻائي رهيا آهيون. هن عالمي اداري ۾ تقريبن 190 ملڪ شامل آهن، جنهن مان پاڪستان به هڪ آهي، وطنِ عزيز 1950ع ۾ آءِ ايم ايف ۾ شامل ٿيو. آءِ ايم ايف جو بنيادي مقصد عالمي معيشت کي مستحڪم ڪرڻ ۽ معاشي مشڪلاتن جي شڪار ملڪن جي مدد ڪرڻ آهي پر اسان انهن مقصدن کي عملي طور مڪمل ٿيندي گهٽ ئي ڏٺو آهي. الٽو معاشي بحرانن ۾ ورتل ملڪ وڌيڪ مشڪلاتن ۽ دٻاءَ جو شڪار ٿيندي نظر اچن ٿا. جنهن جو هڪ مثال اسان پاڻ آهيون. فيلڊ مارشل ايوب خان 16 مارچ 1965ع تي هن اداري کان پهريون قرض 37.5 مليئن ڊالر ورتو ۽ اڄ 61 سال گذرڻ وارا آهن پوءِ به پاڪستان آءِ ايم ايف جي ڄار مان نڪري ڪين سگهيو ۽ هاڻي خيرن سان اسان 25 کان وڌيڪ قسطون حاصل ڪري چڪا آهيون ۽ ماڻهو بدستور اڳي کان وڌيڪ ڏکيائن جو شڪار آهن. انهن قرضن مان ڪو نفعو نه پنهنجي جاءِ تي پر هن ڄار ۾ ڦاٿل ماڻهن لاءِ ڏينهون ڏينهن زندگي تنگ ٿيندي پئي وڃي. حڪومت هر شيءِ تي روز نوان ڳرا ٽئڪس مڙهي ماڻهن جو جيئڻ به زهر ڪري ڇڏيو آهي. تازو پيٽروليم ليوي جو مثال اسان جي سامهون آهي. بجيٽ به ويجهو آهي، ضرور تيارين جي مرحلن ۾ هوندي ۽ آءِ ايم ايف به پاڪستان لاءِ 1.32 ارب ڊالر جي قسط منظور ڪري ورتي آهي. آمريڪا ايران جنگ، اسٽريٽ هرمز جو مسئلو جتي هڪ طرف کان ايران جي بندش ته ٻئي طرف کان آمريڪا جي ناڪابندي پر پاڪستاني جهنڊي سان تيل بردار جهاز انهن حالتن ۾ به نهايت پُرامن طريقي سان هن آبي گذرگاهه مان بنا روڪ ٽوڪ جي گذري وڃن ٿا. پاڪستان جي هن خارجه پاليسي يا سفارتڪاري کي تعريف جي نظر سان ڏسي سگهجي ٿو ته هو ٻنهي جهيڙيندڙ ڌرين وٽ قابل قبول ۽ معتبر آهي. هن کان پهريان ٽياڪڙي جو ڪردار افغان جنگ کان ايران تائين جيڪو قطر جو هو سو هاڻي پاڪستان جو آهي. پر تنهن هوندي به تيل جا اگهه ڪنٽرول ۾ ڪونه پيا اچن، عالمي منڊي ۾ تيل سستو ٿئي يا مهانگو پر ماڻهو مصيبت ۾ آهن. هر مهيني، هفتي هڪ نئون مني بجيٽ ماڻهن جي مٿي ۾ هنيو وڃي ٿو. عالمي منڊي ۾ تيل جا وڌندڙ اگهه، ڪڏهن آمريڪا ايران جنگ، آخر ڪيستائين مختلف بهانن سان ماڻهن تي مهانگائي جا پهاڙ ڪيرايا ويندا. هاڻي ماڻهو بيزار ٿي چڪا آهن. ڏسجي ته اڳتي هلي اها بيزاري ڪهڙو رنگ ٿي اختيار ڪري.

وچ اوڀر ڏانهن برآمدات وڌائڻ جا موقعا!

ڪاشف اشفاق

وچ اوڀر ۾ هلندڙ ڇڪتاڻ کي گهٽ ڪرڻ لاءِ پاڪستان ۽ ان جي دوست ملڪن جي سفارتي ڪوششن سبب هاڻي اميد ظاهر ڪئي پئي وڃي ته جلد ڪو نه ڪو حل نڪري ايندو. ان حوالي سان سڄي دنيا پاڪستان جي ڪردار کي ساراهي رهي آهي، جڏهن ته فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪردار کي به وڏي واکاڻ ملي رهي آهي. آمريڪي صدر ٽرمپ وانگر ايران جي سياسي ۽ فوجي قيادت کي به مٿس مڪمل اعتماد حاصل ٿيو آهي. اهو ئي سبب آهي جو آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ پيدا ٿيل ڇڪتاڻ کي گهٽ ڪرڻ ۾ سندس ايران واري دوري اهم ڪردار ادا ڪيو ان ڪانسواءِ وچ اوڀر جي ٻين ملڪن، خاص طور تي سعودي عرب، ترڪي، مصر ۽ قطر پنهنجي مستقبل جي دفاعي ضرورتن کي نظر ۾ رکندي پاڪستان سان، جيڪي دفاعي معاهدا ڪيا آهن يا ويجهي مستقبل ۾ ڪرڻ وارا آهن، تن ۾ به فيلڊ مارشل عاصم منير جو اهم ڪردار نظر اچي ٿو. هن وقت پاڪستان هڪ طرف خطي کي جنگ کان بچائڻ لاءِ ڪوششون ڪري رهيو آهي ته ٻئي طرف عالمي سطح تي پيدا ٿيل توانائي بحران کي منهن ڏيڻ لاءِ به سرگرم آهي. جيتوڻيڪ پاڪستان اندر به پيٽروليم شين جي اگهن ۾ واڌ سبب عام ماڻهوءَ جي مشڪلاتن ۾ اضافو ٿيو آهي پر ان باوجود ملڪ ۾ توانائيءَ جي فراهمي مڪمل طور بند نه ٿي آهي. الٽو خطي ۾ ڇڪتاڻ ۽ سامونڊي رستن ۾ رڪاوٽن سبب نار ملڪن کي خوراڪ جي کوٽ جهڙن مسئلن کي منهن ڏيڻو پيو، جنهن کي گهٽ ڪرڻ ۾ پاڪستان مدد فراهم ڪئي آهي. انهن حالتن مان لڳي ٿو ته ويجهي مستقبل ۾ پاڪستان لاءِ وچ اوڀر سان معاشي ۽ واپاري لاڳاپا وڌيڪ مضبوط ڪرڻ جا سٺا موقعا موجود آهن.

تازو پاڪستان ايران جي وسيلي وچ ايشيا سان واپاري رستن تي مال برداري ۽ ٽرانسپورٽ جو آغاز ڪيو آهي، جڏهن ته ايران لاءِ ڇهن بارڊر پوائنٽن تان ٽرانزٽ ٽريڊ کولڻ جو فيصلو به ٻنهي ملڪن جي لاڳاپن کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ ڏانهن اهم اڳڀرائي سمجهي پئي وڃي. ان ڪانسواءِ ورلڊ بئنڪ پاران پاڪستان کي ڏکڻ ايشيا واري علائقي مان ڪيدي وچ اوڀر ۽ اتر آفريڪا واري گروپ ۾ شامل ڪرڻ وارو قدم به وڏي اهميت رکن ٿا. ورلڊ بئنڪ موجب ان تبديليءَ جو سبب اهو آهي ته پاڪستان جي معيشت سعودي عرب، گڏيل عرب امارتن، ڪويت ۽ قطر جهڙن نار ملڪن سان گهڻي حد تائين ڳنڍيل آهي. پاڪستان ڏانهن ايندڙ پرڏيهي ناڻو، توانائيءَ جون درآمدات ۽ مالي سهائتا جو وڏو حصو به انهن ئي ملڪن مان اچي ٿو. ان صورتحال کي ڏسندي لڳي ٿو ته هاڻي پاڪستان کي نار ملڪن کان سيڙپڪاري حاصل ڪرڻ جا وڌيڪ موقعا ملندا، ڇو ته هاڻي پاڪستان کي رڳو ڏکڻ ايشيائي ملڪ طور نه پر وچ ايشيا، نار ۽ عربي سمنڊ کي پاڻ ۾ ڳنڍيندڙ اهم پل طور ڏٺو پيو وڃي. ان سان پاڪستان ۽ چين جي گڏيل منصوبي (سي پيڪ) ۽ ٻين ٽرانزٽ منصوبن جي اهميت به وڌي ويندي. ساڳئي وقت پاڪستان کي هاڻي انهن فنڊنگ ۽ فني سهائتا وارن پروگرامن تائين به رسائي ملي سگهي ٿي، جيڪي خاص طور وچ اوڀر جي ملڪن لاءِ تيار ڪيا ويندا آهن. ان تبديليءَ سان پاڪستان جو سفارتي ۽ معاشي وزن به ڏکڻ ايشيا بدران وچ اوڀر ۾ وڌيڪ مضبوط ٿيندو، جتي پاڪستان جا اڳ ئي دفاعي ۽ پراڻا لاڳاپا موجود آهن. ياد رهي ته وچ ايشيا جا ملڪ تيل، گئس ۽ معدنيات جهڙن قدرتي وسيلن سان مالا مال آهن ۽ تقريبن 3 سئو 47 ارب ڊالر جي گڏيل معيشت رکندڙ اهو علائقو توانائي، زراعت، ٽيڪسٽائل ۽ معدنيات جي شعبي ۾ وڏي اهميت رکي ٿو. هاڻي جيئن وچ ايشيا جي ملڪن جي معيشت پنهنجن پراڻن واپاري ساٿين کان هٽي نوان مارڪيٽ ۽ موقعا ڳولي رهي آهي، تيئن پاڪستان لاءِ به هن علائقي سان مضبوط اقتصادي ڀائيواري قائم ڪرڻ جا نوان در کلي رهيا آهن. هڪ اندازي موجب پاڪستان ايندڙ ڪجهه سالن ۾ وچ ايشيا جي ملڪن سان واپار وڌائي 10 ارب ڊالر تائين وٺي وڃي سگهي ٿو. پر هن وقت حقيقت اها آهي ته پاڪستان ۽ وچ ايشيا وچ ۾ سڌي واپار جي سطح اڃا تمام گهٽ آهي ۽ گهڻو واپار صرف ٽيڪسٽائل، خوراڪ ۽ محدود صنعتي شين تائين محدود آهي، جڏهن ته اصل صلاحيت ان کان گهڻي وڌيڪ موجود آهي.

ٻئي طرف ازبڪستان ۽ قازقستان، جيڪي هن خطي ۾ پاڪستان جا به اهم واپاري ڀائيوار آهن. انهن سان ٽرانزٽ معاهدن باوجود اڃا تائين واپار ۾ قابلِ ذڪر واڌ نه ٿي سگهي آهي. جيتوڻيڪ اتي پاڪستاني شين جي مسلسل طلب موجود آهي. وچ اوڀر ۾ هلندڙ تازن تڪرارن سبب پيدا ٿيل معاشي غير يقيني صورتحال، عالمي سطح تي توانائيءَ جي قيمتن ۾ ٿيندڙ واڌ توڙي لاٽ، سامونڊي رستن جو بند هئڻ جون رڪاوٽون ۽ مالي مارڪيٽن جي غير مستحڪم حالت سبب حالتون اهو تقاضو ڪن ٿيون ته پاڪستان پنهنجي برآمدي مارڪيٽن کي وڌيڪ وسيع ۽ متنوع بڻائي. اهو ان ڪري به ضروري آهي جو سالن کان چند روايتي مارڪيٽن تي حد کان وڌيڪ ڀاڙڻ پاڪستان جي برآمدي واڌ کي محدود ڪيو آهي ۽ هر وقت بحران جو خطرو برقرار رهي ٿو. انهن حالتن ۾ ڏکڻ ايشيا ۽ وچ ايشيا جي مارڪيٽن ڏانهن برآمدات وڌائڻ لاءِ هڪ جامع ۽ هدف واري حڪمت عملي اختيار ڪرڻ وقت جي اهم ضرورت آهي. پاڪستان وٽ انهن ملڪن لاءِ انجنيئرنگ ۽ صنعتي شين جي برآمد جي وڏي صلاحيت موجود آهي، جنهن ۾ شوگر ملز، سيمينٽ پلانٽس جو سامان، پاڻ، تعميراتي شعبي ۽ بجلي پيدا ڪندڙ صنعتن لاءِ مشينري شامل آهي. پر هن خطي جي واپاري صلاحيت مان پورو فائدو حاصل ڪرڻ لاءِ ضروري آهي ته ٽرانسپورٽ نظام کي بهتر بڻايو وڃي، بينڪنگ نظام کي وڌيڪ وسيع ڪيو وڃي ۽ واپاري سهولتڪاريءَ جا معاهدا ڪيا وڃن.

ايڇ آءِ وي شعوري مهم ۾ جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو جو تاريخي ڪردار!

عبدالوهاب منشي

هو پنهنجي ذات ۾ هڪ منفرد، بي مثال، بهادر ۽ انسانيت جو درد رکندڙ انسان ته هميشه رهيو آهي پر مون ڪڏهن به ايتري سنجيدگيءَ سان اهو اندازو نه لڳايو هو ته هو سنڌ جي دل، يعني حيدرآباد مان ايڇ آءِ وي جهڙي موذي بيماريءَ بابت شعور پيدا ڪرڻ لاءِ عملي ميدان ۾ نڪرندو. بيشڪ اهو عمل پاڻ ۾ حيرت کان گهٽ ناهي. منهنجي جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو سان ويجهڙائيءَ وارن ڏينهن ۾ ملاقات نه ٿي پر مان پوري يقين سان چوان ٿو ته جيڪا شعوري مهم هن ايڇ آءِ وي جهڙي خطرناڪ بيماريءَ خلاف شروع ڪئي آهي، اهڙو ڪم اڄ تائين ڪنهن به سياستدان، سماجي اڳواڻ يا وڏي رضاڪار اداري به نه ڪيو آهي.

ان ۾ ڪو به شڪ ناهي ته دنيا ۾ ڪي جنگيون اهڙيون به ٿينديون آهن جيڪي هٿيارن سان نه پر شعور، آگاهي ۽ انسان دوستيءَ سان وڙهيون وينديون آهن. ايڇ آءِ وي جهڙي جان وٺندڙ بيماريءَ خلاف جنگ به انهن جنگين مان هڪ آهي، جتي خوف، لاعلمي، سماجي تعصب ۽ خاموشي سڀ کان وڏا دشمن بڻجي ويندا آهن. اهڙي نازڪ وقت ۾ جيڪڏهن ڪو نوجوان اڳتي وڌي سماج ۾ شعور جي شمع روشن ڪري ٿو ته اهو صرف هڪ فرد نه رهندو آهي پر هڪ تحريڪ جي صورت اختيار ڪري وٺندو آهي. سنڌ ۾ جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو ايڇ آءِ وي شعوري مهم ذريعي اهو ئي ڪردار ادا ڪيو آهي. يقيناً سنڌس اهو قدم تاريخ ۾ هڪ منفرد ۽ يادگار ڪم طور لکيو ويندو.

اسان جو سماج هن وقت خوف جي ڪيفيت ۾ مبتلا آهي. ماڻهو ڊڄي رهيا آهن. شرمندگي محسوس ڪري رهيا آهن ته ٻڌائين به ڪيئن ته هو ايڇ آءِ وي جهڙي بيماريءَ ۾ مبتلا آهن. ٻئي طرف سنڌ حڪومت جي بي ڌياني ۽ لاپرواهي سبب منشيات جهڙي لعنت تيزيءَ سان وڌي رهي آهي. نوجوان ڳٽڪو، آئس، هيروئن ۽ شراب جي استعمال سبب آهستي آهستي موت ڏانهن وڌي رهيا آهن ۽ اتي ايڇ آءِ وي به خاموش موت کان گهٽ ناهي.

اسان جي معاشري ۾ ايڇ آءِ وي جو نالو ٻڌندي ئي ماڻهو خوف، نفرت ۽ بدنامي جي احساس ۾ مبتلا ٿي وڃن ٿا، ڇو ته مريضن کي بيماريءَ کان وڌيڪ سماجي رويو ماري ڇڏي ٿو. انهيءَ ڪري ڪيترائي ماڻهو ٽيسٽ ڪرائڻ، علاج وٺڻ يا حقيقت ظاهر ڪرڻ کان به گهٻرائين ٿا. اهڙي صورتحال ۾ جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو پاران عوام ۾ آگاهي پيدا ڪرڻ، نوجوانن کي شعور ڏيڻ ۽ ايڇ آءِ وي بابت سائنسي ۽ طبعي حقيقتن کي عام ڪرڻ هڪ قابل تحسين، فلاحي ۽ تاريخي قدم آهي.

سنڌ جي خاص طور تي ٻهراڙيءَ وارن علائقن ۾، ايڇ آءِ وي جا وڌندڙ ڪيس هاڻي هڪ سنگين سماجي ۽ طبي مسئلو بڻجي چڪا آهن. ڪجهه ڏينهن اڳ هڪ ناميارو ڊاڪٽر مون کي ٻڌايو ته حيدرآباد، ٽنڊو محمد خان ۽ ٽنڊو الهيار ضلعن جي ڪيترن ئي ننڍن وڏن ڳوٺن ۾ وڏي انگ ۾ ماڻهو ايڇ آءِ وي ۾ مبتلا آهن. جن جو نه ته سرڪاري اسپتالن ۾ مناسب علاج ڪيو وڃي ٿو ۽ نه ئي ڪين ٽيسٽن جون سهولتون فراهم ڪيون وڃن ٿيون. جڏهن ته سول اسپتال حيدرآباد وٽ جديد ليبارٽري هجڻ باوجود غريب عوام کي مفت ايڇ آءِ وي ٽيسٽ جي سهولت فراهم نه پئي ڪئي وڃي.

افسوس سان چوڻو پوي ٿو ته اسان جي رياستي مشينري، سماجي ادارا ۽ سياسي قيادت هن اهم مسئلي تي اها سنجيدگي نه ڏيکاري سگهي آهي، جيڪا وقت جي اهم ضرورت آهي. اهڙي ماحول ۾ جيڪڏهن ڪو نوجوان ميدان ۾ نڪري انسانيت جي خدمت جو جهنڊو بلند ڪري ته اهو يقيناً اميد جي نئين ڪرڻ بڻجي ويندو آهي.

جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو جي اها مهم صرف هڪ بيماريءَ خلاف نه پر جهالت، خاموشي ۽ سماجي منافقت خلاف هڪ جدوجهد آهي. هن اهو ثابت ڪيو آهي ته سياست صرف اقتدار جو نالو ناهي پر انسانيت جي خدمت، عوامي شعور ۽ سماجي ذميواريءَ جو ٻيو نالو به ٿي سگهي ٿي. منهنجي خيال ۾ جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو جو موجوده ڪم ڪنهن وڏي حڪومتي عهدي يا منصب کان به گهڻو وڏو آهي.

ياد رکو ته تاريخ هميشه انهن ماڻهن کي ياد رکندي آهي، جيڪي ڏکين وقتن ۾ خاموش تماشائي بڻجڻ بدران عملي ڪردار ادا ڪندا آهن. ايڇ آءِ وي شعوري مهم ۾ جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو جو ڪردار به هڪ اهڙي مثبت جدوجهد آهي، جنهن کي مستقبل ۾ سنڌ جي سماجي تاريخ جي اهم باب طور ياد رکيو ويندو.

اڄ ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته قلمڪار، اديب، صحافي، وڪيل، استاد، ڊاڪٽر ۽ سماجي تنظيمون پڻ هن مهم جو حصو بڻجن ته جيئن ايڇ آءِ وي جهڙي حساس مسئلي بابت سماج ۾ شعور پيدا ٿئي، مريضن کي عزت ۽ سهارو ملي ۽ ايندڙ نسل کي هڪ محفوظ ۽ باشعور سماج ڏئي سگهجي، ڇو ته انسانيت جي خدمت ئي اصل سياست، اصل قيادت ۽ اصل عظمت آهي.

جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو پنهنجي هن مهم ذريعي اهو ثابت ڪيو آهي ته جيڪڏهن نوجوان قيادت چاهي ته سماج ۾ مثبت تبديليءَ جي نئين تاريخ رقم ڪري سگهي ٿي. اچو ته اسان سڀ گڏجي اهو عهد ڪريون ته سماج ۾ هن بيماريءَ جي روڪٿام ۽ ايڇ آءِ وي جي مريضن جي مدد لاءِ بنا ڪنهن سياسي فرق جي جونيئر ذوالفقار علي ڀٽو جو ساٿ ڏينداسين ۽ سماج ۾ ايڇ آءِ وي جهڙي خطرناڪ بيماريءَ خلاف شعور جي نئين شمع روشن ڪنداسين.

لطيفي لات —— شاهه عبداللطيف ڀٽائي

رَاتِ اُونداهِي رِيءَ گهڙي، مَڱان وَسَي مِينهُن،
هِڪڙو پُڙ بَيرَاهَه جو، ٻيو سَانيَارَان شِينهَن،
شَالَ مَ ڇڃي نِيهُن، گهڙان گهورِئو جِندڙو

سهڻيءَ جي پيار، پنهنجي محب ميهار سان هڪ رات جي ملاقات واري ماجرا جي لطيف سائين عڪس بندي ڪندي ٻڌائي ٿو ته "رات جي ٻاٽ اونداهي آهي، درياهه کي پار اڪرڻ لاءِ گهڙو يا دلو به ساڻ ڪونهيس، مڱان وري مينهن، بارش پئي وسي، اهڙي اونداهي رات جي ڪري رستي يا واٽ جي خبر نٿي پئيس جو سنڌو ميهار جي وٿاڻ ڏانهن ويندڙ هجي ۽ ٻئي طرف عشق! جنهن کي لطيف سائين هتي شينهن سان ڀيٽيو آهي، جو ڪنهن کي خاطر ۾ ناهي آڻيندو، هن جي ڪنهن تي ڦلڪ به ناهي پوندي، ان (عشق) جي دعويٰ ٿي ڪريان، ته پوءِ دل ۾ هورا ڪورا ڇا جي لاءِ پئي ڪريان؟ ان حلت ۾ (دل من هٽڻ ته وڃان يا ويهان؟) متان ڪٿي منهنجو ميهار سان جڙيل سچي پيار ۾ ڪي ڏار نه پئجي وڃن ۽ مياري ٿي پوان، تنهن ڪري سڀ پڙ ۽ پولا لاهي، درياهه ۾ لهي ٿي پوان جي هيءَ جند جان، هي سر ويو ته پيار تان قربان ٿيو، تيئهن تان تڻا ٿيو، پر پنهنجي پيار کي ليڪو لائڻ نه ڏيندس!" اها آهي ارادي جي پختگي، پنهنجي ڪيل قول قرار سان سچائي، واعدي جي وفائي. **(تحقيق ۽ ترتيب : شاهنواز راڄپر)**

اجوڪو ڏينهن ---- 10 مئي

مختيار انڙ

قاضي محمد صديق مورائي

قاضي محمد صديق مورائي پنهنجي دور جو هڪ وڏو عالم، لاثاني حڪيم ۽ قادرالڪلام شاعر هو. سنڌس جنم 10 مئي 1881ع تي موري ۾ ٿيو. هن ڪلڪتي ۽ دهليءَ مان طب جون سنڌون حاصل ڪيون. گلوگڏ ديني مدرسن مان ديني ۽ دنيوي تعليم حاصل ڪري فارغ التحصيل ٿيو. موري ۾ نواب شاهه ۾ پنهنجا دواخانا کوليائين. جتان هزارين مريضن فيض حاصل ڪيو. سنڌس دوا "اڪسير صديقي" سڄي سنڌ ۾ مشهور هئي. حڪمت سان گڏ هو سنڌي ۽ فارسي ٻوليءَ جو هڪ سٺو شاعر پڻ هو. سنڌس شاعريءَ ۾ ڪافيون، مولود ۽ مناجاتون شامل آهن. هو 1931ع ڌاري ابدي سفر تي روانو ٿي ويو.

شيخ مراد علي ڪاظم

سنڌ جي هن مشهور غزل گو شاعر جو جنم اجوڪي ڏينهن تي 1901ع ۾ روهڙيءَ ۾ ٿيو ابتدائي تعليم روهڙيءَ ۽ خيرپور ميرس مان حاصل ڪيائين. مئٽرڪ جو امتحان سنڌ مدرسته الاسلام هاءِ اسڪول ڪراچيءَ مان پاس ڪيائين. ڪيس سنڌي، فارسي عربي ۽ اردو ٻولين تي چڱو عبور حاصل هو ٻارهن ورهين جي ننڍڙي ڄمار ۾ شعر چوڻ شروع ڪيائين پهريائين ڪافيون لکيائين ان بعد هن سنڌي، اردو ۽ فارسيءَ ۾ شاندار غزل لکيا جوانيءَ واري زماني ۾ لاڙڪاڻي ۽ حيدرآباد جي ادبي محفلن ۾ شرڪت ڪندو هو. عمر جو آخري حصو ڪراچيءَ ۾ گذاريائين جتي پڻ ادب جي آبياري ڪندو رهيو. مولانا غلام محمد گراميءَ پنهنجي جڳ مشهور ڪتاب "وِيا سي وينجهار" ۾ هن قادرالڪلام شاعر جي وفات جي تاريخ آڪٽوبر 1954ع لکي آهي. جڏهن ته اياز قادريءَ پنهنجي ڪتاب "سنڌي غزل جي اوسر" ۾ 28 سيپٽمبر 1954ع ڄاڻائي آهي

الهنواز رڪنائي

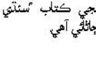

سنڌ جي هن مشهور شاعر ۽ نثر نويس جو جنم 10 مئي 1930ع تي دادو ضلعي جي ڳوٺ رڪڻ ۾ محمد عرس ملاح جي گهر ۾ ٿيو پرائمري تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪيائين ۽ سنڌي فائنل پاس ڪري سنڌي استاد مقرر ٿيو ۽ سڄي عمر قوم جي ٻونهلن کي علم جي زيور سان مالامال ڪندو رهيو 1951ع ڌاري لکڻ جي شروعات ڪيائين پاڻ ڪيترين ئي ادبي ۽ سماجي تنظيمن جو باني ڪارڪن روح روان ۽ ميمبر رهيو جن ۾ بزم طلب اَملي (پير بخش ميربحر شاخ)، بزم شعراءِ، بزم نواز رڪنائي ۽ سنڌ ويلفيئر ۽ ڪلچرل آرگنائيزيشن شامل آهن سنڌس ڪتابن ۾ "چليون منجهر چليون" [illegible]

سنڌ يونيورسٽيءَ مان ايم اي (سنڌي) ۽ ايم اي (اردو) جون سنڌون حاصل ڪيون ان کان علاوه ايل ايل بي جي سند به حاصل ڪيائين هن عملي زندگيءَ جي شروعات هڪ اسڪول جي استاد طور ڪئي. اڳتي هلي ڪاليج جي ليڪچرار طور به خدمتون سرانجام ڏنائين 1968ع کان 1978ع تائين پاڪستاني فوج ۾ ڪئپٽن طور ڪم ڪيائين هن ميرپور خاص ۾ لڳ ڀڳ ڏهه سال اعزازي فرسٽ ڪلاس مئجسٽريٽ طور به ڪم ڪيو غلام حسين سجراوي 1988ع ۾ "روزاني سوڀ" اخبار جاري ڪئي ۽ لڳ ڀڳ ڏهه سال پاڻ انهيءَ اخبار جي چيف ايڊيٽر طور ذميداريون سنڀاليائين سنڌس لکيل ڪتابن ۾ "اڪرا ڪر عشق"، "معراج النبي صلي الله عليه وسلم"، "موتي مڻيادار"، "لواح جامي"، "سوز و ساز جا نغما"، "صحيفه عشق سنڌي"، "اسلامي تصوف" ۽ ٻيا ڪتاب شامل آهن عمر جي آخري حصي ۾ قرآن شريف جو ضخيم تفسير لکي پورو ڪيائين هن 16 ڊسمبر 2025ع تي وفات ڪئي

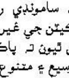

شاهنواز سوڍر

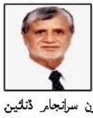

سنڌ جي هن برک اديب، محقق ۽ لطيف شناس شخصيت جو جنم 10 مئي 1940ع تي ڳوٺ فيض محمد سوڍر تعلقي وارهه ضلعي قمبر شهداد ڪوٽ ۾ ٿيو هن بي اي تائين تعليم لاڙڪاڻي مان حاصل ڪئي بعد ۾ هن ايم اي (سنڌي)، ايم اي (بين الاقوامي تعلقات)، بي ايڊ ۽ پي ايڇ ڊي جون سنڌون حاصل ڪيون عملي زندگيءَ جي شروعات پرائمري اسڪول جي استاد طور ڪيائين اڳتي هلي تعليم کاتي ۾ "سنڌيءَ" جو ليڪچرار مقرر ٿيو ۽ ترقي ڪري پروفيسر جي عهدي تائين پهتو هن ڪجهه ڪهاڻيون پڻ لکيون سنڌس ڇپيل ڪتابن ۾ "شاهه عبداللطيف ڀٽائي"، "سنڌي ثقافت ۽ شاهه لطيف" ۽ "اوجاڳي اجاريا" شامل آهن هن 15 مارچ 2003ع تي هيءُ جهان ڇڏيو

محمد يوسف شيخ

اڄ مشهور تعليمي ماهر محمد يوسف شيخ جي پيدائش جو ڏينهن آهي هن تليواڙي انسان جو جنم 10 مئي 1946ع تي لاڙڪاڻي ضلعي جي ڳوٺ آريجا ڦيڙا ۾ ٿيو هن ابتدائي تعليم گورنمينٽ پرائمري اسڪول

اسڪول سکر، سنڌ مدرسته الاسلام ڪراچي پبلڪ اسڪول حيدرآباد، پبلڪ اسڪول گڏاپ، چنيوٽ پبلڪ اسڪول ڪراچي بختاور ڪيڊٽ ڪاليج فار گرلس شهيد بينظيرآباد ۽ ڪيڊٽ ڪاليج لاڙڪاڻو شامل آهن هن نئين روشني اسڪولن جي وفاقي سيڪريٽريءَ ۽ هسٽاريڪل سوسائٽي لاڙڪاڻي ضلعي جي چيئرمين طور به خدمتون سرانجام ڏنيون 2018ع واري نگران حڪومت ۾ وفاقي وزير رهيو سنڌس تعليمي خدمتن جي مڃتا طور ڪيس پاڪستان سرڪار پاران ستاره امتياز جي تمغي سان نوازيو ويو هن املهه ماڻڪ انسان 3 ڊسمبر 2020ع تي دم ڌڻيءَ حوالي ڪيو

حافظ شاهه ناطق حسيني

اجوڪو ڏينهن اسان کي سنڌ جي مشهور شاعر ۽ نثر نويس مرحوم حافظ شاهه حافظ حسينيءَ جي ياد ڏياري ٿو جنهن جو جنم ٽنڊي محمد خان ضلعي جي مشهور ڳوٺ ٽکڙ ۾ ٿيو سنڌس جنم جي تاريخ 22 فيبروري آهي البت جنم جي سال تي اختلاف آهي خادم حسين چانڊيئي پنهنجي "ڪتاب ملرو جي ملير جا" ۾ هن جي جنم جو سال 1923ع لکيو آهي جڏهن ته اسدالله شاهه اسد ٽکڙائيءَ پنهنجي ڪتاب "تذڪره شعراءِ ٽکڙ" ۾ 1928ع لکيو آهي سنڌس والد جو نالو سيد الهه بخش شاهه هو ننڍي کنڊ جو وڏو عالم ۽ اديب سيد اسدالله شاهه فدا حسيني سنڌس ڏاڏو هو هن به سال ڪن مشهور شاعر ۽ عالم حافظ دلگير وٽ ديني تعليم حاصل ڪئي اڳتي هلي حيدرآباد اڪيڊمي هاءِ اسڪول ۽ نورمحمد هاءِ اسڪول حيدرآباد ۾ تعليم حاصل ڪري 1951ع ۾ مئٽرڪ جو امتحان پاس ڪيائين بي اي (آنرس) ۽ ايل ايل بي جون سنڌون حاصل ڪرڻ کان پوءِ ٽنڊي محمد خان ۾ وڪالت ڪرڻ شروع ڪيائين حافظ شاهه هڪ ڪامياب وڪيل هئڻ سان گڏوگڏ هڪ ادب دوست انسان هو سنڌس شاعري ۽ مقالا سنڌ جي ساک وارن ادبي رسالن جي زينت ٿيا سنڌس سرپرستيءَ ۾ اداره سنڌي ادب ٽنڊو محمد خان پاران ڪيترائي ڪتاب ڇپجي پترا ٿيا هن ڪجهه ڪتاب ترجمو به ڪيا، جن ۾ "تباهي"، "آئين زندگي" ۽ "داستان غم" شامل آهن سنڌيانا انسائيڪلوپيڊيا مطابق هن تليواڙي انسان 10 مئي 1974ع تي راهه رباني ورتي جڏهن ته ڊاڪٽر [illegible] سنڌس وفات جي تاريخ 10 مئي 1964ع

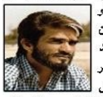

پورائي لاءِ ڪراچي ڇڏي ممبئي وڃي وسايائين پر ممبئيءَ ۾ ڪرڪيٽر ٿيڻ بجاءِ هو هڪ فلمي اداڪار بڻجي ويو هن مشهور فلمي هدايتڪار چيتن آنند جي اسسٽنٽ طور فلمي دنيا ۾ پير پاتو هڪ اداڪار طور سنڌس پهرين فلم "حقيقت" هئي جيڪا 1964ع ۾ رليز ٿي هن 200 کان وڌيڪ فلمن ۾ پنهنجي اداڪاريءَ جا جوهر ڏيکاريا اڪثر فلمن ۾ ولين جو ڪردار ادا ڪيائين سنڌس مشهور فلمن ۾ ڊان، قرض، ستي پي ستا، زنجير، رفوچڪر، شان خون پسينه، شعلي ۽ ٻيون فلمون شامل آهن هن هندي فلمن کان علاوه سنڌي، گجراتي مراٺي هريانوي، پنجابي ۽ بنگالي فلمن ۾ پڻ ڪم ڪيو هو 10 مئي 2010ع تي زندگيءَ جي اسٽيج تان هميشه لاءِ موڪلائي ويو

ڊاڪٽر داد محمد خادم بروهي

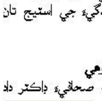

مشهور محقق، ساهتڪار ۽ صحافي ڊاڪٽر داد محمد خادم بروهيءَ جو جنم 4 مارچ 1940ع تي جيڪب آباد ۾ ٿيو شروعاتي تعليم جيڪب آباد ۽ ڪشمور مان حاصل ڪيائين ايم اي (سياسيات)، ايم اي (سنڌي) ۽ پي ايڇ ڊي جون سنڌون سنڌ يونيورسٽيءَ مان حاصل ڪيائين هو سنڌي ۽ براهوي ٻولين جو وڏو ماهر هو ان کان علاوه سرائڪي اردو ۽ پنجابي ٻولين ۾ به ليک لکيائين سنڌس ڇپيل ڪتابن ۾ "سبيءَ جي ٻولي"، "سنڌي ۽ براهوي ٻوليءَ جو تقابلي جائزو"، "جيڪب آباد جي جاگرافي"، "تعلقي ڳڙهي خيرو جي جاگرافي" ۽ "مُنڙا مارويڙا" شامل آهن هن 1990ع ۾ سنڌي، براهوي ۽ اردو ٻولين ۾ جيڪب آباد مان هفتيوار اخبار "ڪيرٿر" جاري ڪئي جنهن جو پاڻ ئي چيف ايڊيٽر هو هن تحسين ادب جيڪب آباد جي صدر ۽ گڏاني اڪيڊميءَ جي چيئرمين طور پڻ ڪم ڪيو هن 10 مئي 2014ع تي وفات ڪئي

چندر حلوائي

چندر حلوائي هندستان ۾ سنڌي ٻوليءَ جو هڪ ٽيليويزن ڪلاڪار هو هن جا ڳايل مزاحيه گيت تمام گهڻو مشهور ٿيا هن سريلي سنگيتڪار جو جنم پهرين جنوري 1962ع تي هندستان جي شهر گجرات ۾ ٿيو هن جا وڏا سنڌ جي ساهتي علائقي جا وڏا زميندار هئا. هن ٻارهن درجا پاس ڪيا ۽ پيشي جي لحاظ کان حلوائي هو سنڌس ناهيل حلوو سڄي گجرات ۾ مشهور هو هن 1986ع ۾ [illegible]